

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ ПІДГОТОВЧОГО 1-4
КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ГЛУХИХ**

УКРАЇНСЬКА МОВА

Підготовчий, 1-4 класи

Укладач: Жук В.В., завідувач лабораторії сурдопедагогіки
Інституту спеціальної педагогіки НАПН України

Київ – 2014

Навчальні програми
для підготовчого, 1-4 класів
спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів
для дітей глухих

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК МОВА ОПАНУВАННЯ

Пояснювальна записка

Мовленнєвий розвиток дітей з порушеннями слуху (обох категорій: глухих дітей та дітей зі зниженим слухом) є одним з найважливіших передумов та показників комунікативної та соціальної компетентності, що значною мірою визначають можливість особистісної реалізації та різнобічного розвитку.¹

У сучасній вітчизняній системі освіти дітей з порушеннями слуху співіснують різні організаційні форми навчання. Функціонують спеціальні школи (для глухих дітей, дітей зі зниженим слухом, дітей з порушеннями слуху); навчально-реабілітаційні центри; школи з інклюзивним навчанням; деякі діти з порушеннями слуху отримують освіту у загальноосвітніх школах на загальних підставах, без спеціального супроводу. Відтак, різняться й навчальні плани та методичні підходи, які використовуються.

Втім, незалежно від форми навчання, навчального плану, методичних підходів дитина повинна отримати певну кількість знань, досягти певного рівня загального та мовленнєвого розвитку на кожному етапі освітньої підготовки. Підготовка, отримана у початковій ланці, має забезпечувати можливість продовжувати навчання в основній. Відповідність програми з української мови ценовому рівню універсальність змісту й гнучкість основних вимог дозволяє використовувати її у закладах різних типів та за умов застосування різних методичних підходів.

Особливе значення належить мовній підготовці. Мовні та мовленнєві знання, уміння й навички відіграють роль підґрунтя, на якому відбувається засвоєння всього шкільного матеріалу.

В цілому освіта дітей з порушеннями слуху зорієнтована на ценовий рівень. Однак, специфіка мовленнєвого розвитку та особливості опанування словесного мовлення дітьми з порушеннями слуху виключають можливість повного дотримання загальноосвітньої програми з предмету „Українська мова” та зумовлюють необхідність внесення до державних вимог деяких змін.

У мовленнєвому розвитку дітей з порушеннями слуху спостерігаються суттєві розбіжності, спричинені впливом низки чинників:

- медико-технічних (час діагностування порушення слуху, час та адекватність слухопротезування ІСА або слуховим імплантом),

---

¹ Укладачі програми з української мови використали найважливіші концептуальні положення та основні змістові компоненти програми з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів, розробленої колективом авторів: М. С. Вашуленко, К. І. Пономарьова, О. Ю. Прищепа, В. О. Мартиненко, С. О. Караман, Н. І. Лунько.

- фізичних (стан слухової функції та час виникнення порушення),
- соціально-педагогічних.

Тривалий час фізичні чинники відігравали вирішальну роль у можливості опанування мови й мовлення. Сучасні технології корекції слуху, нові педагогічні підходи дозволяють змістити акценти у шкалі значущості чинників від стану слуху до соціально-педагогічних чинників:

- часу, коли розпочате спеціальне навчання,
- участі батьків, як природних вчителів у навчанні дитини мовлення,
- мовленнєвих контактів з чуючими,
- міри використання словесного мовлення у навчальному процесі та побуті,
- відповідності методичних підходів нахилам та можливостям дитини,
- мовних традицій родини.

Варто наголосити на тому, що різними є й мови спілкування у родинах дітей з порушеннями слуху. Зазвичай у родинах нечуючих користуються здебільшого жестовою мовою, вважають її рідною, мовою зручного, природного спілкування та засобом самоідентифікації як представника спільноти нечуючих. У родинах чуючих користуються словесною мовою, у переважній більшості не володіють жестовою мовою і не вживають її у спілкуванні з дитиною, яка має порушення слуху. Перша, рідна мова дитини з порушенням слуху може бути як словесна, так і жести́ва.

Поєднання дії вищевказаних чинників зумовлює неоднорідність дітей в їх можливості засвоєння знань з української мови. Така неоднорідність найбільше проявляється у молодшому шкільному віці. Частина дітей приходить до школи, практично не маючи навичок спілкування словесним мовленням. У початковій ланці вони проходять шлях від засвоєння найпростіших способів мовленнєвого оформлення думки до розгорнутої передачі інформації мовними засобами. Інші діти з порушеннями слуху приходять до школи, маючи в цілому сформоване мовлення з певними недоліками.

З вищезазначене засвідчує, що до всіх дітей з порушеннями слуху (глухих і зі зниженим слухом; з домовленнєвою втратою слуху і пізнооглухлих; вчасно і запізно протезованих; тих, хто з раннього віку отримує спеціальну допомогу і тих, хто почав працювати з сурдопедагогом лише перед школою або, навіть, у школі; дітей із родин нечуючих – носіїв жестової мови і з родин чуючих, які не знають жестової мови) не можуть пред'являтися однакові державні вимоги до рівня мовної підготовки в початковій освітній ланці.

Українська словесна мова в системі освіти дітей з порушеннями слуху є мовою навчання і мовою вивчення.

Як мова навчання українська словесна мова може бути

- основною мовою навчання, коли використовується ще одна, допоміжна, жести́ва мова,
- однією з двох (словесна і жести́ва) рівноправних мов навчання або виконувати функції
- допоміжної мови навчання (коли основною є жести́ва).

Основною мовою навчання та основним комунікативним засобом українська словесна мова може слугувати всім дітям зі зниженим слухом та глухим дітям з хорошим рівнем розвитку мовлення. Як одну з двох рівноправних мов навчання, українську словесну мову, на нашу думку, доцільно використовувати для глухих учнів, а також для всіх дітей з порушеннями слуху, родини яких вважають жести́ву мову

рідною. Допоміжною мовою навчання в початковій освітній ланці українська словесна мова виявляється тоді, коли дитина практично не володіє словесним мовленням (через глухоту в поєднанні з несприятливими умовами мовленнєвого розвитку).

Як мова вивчення українська словесна мова методично, змістовно та за результативністю опанування дітьми різниться, якщо для дитини вона є

- першою мовою чи
- другою мовою опанування і вивчення (коли, згідно мовних традицій родини, першою мовою для дитини є жестова).

Загальновідомо, що на опанування мови, як предмету вивчення, суттєво впливає стан слуху та умови, в яких відбувається мовленнєвий розвиток.

Українська мова у державному стандарті початкової освіти дітей з порушеннями слуху представлена у двох варіантах: як мова навчання і як предмет опанування. Обирати з двох варіантів варто, враховуючи дію різних факторів, які впливають на мовленнєвий розвиток та можливість опанування словесного мовлення дитиною з порушенням слуху, а також мовні традиції та запити батьків дитини.

Українська мова як мова навчання

українська словесна мова - основна мова навчання (а жестова – допоміжна),

українська словесна мова - перша мова опанування і вивчення,

українська словесна мова - основний комунікативний засіб у дітей зі зниженим слухом та як один з двох рівноправних комунікативних засобів або основний комунікативний засіб у глухих дітей

Цей варіант підходить для дітей, мовленнєвий розвиток яких відбувався за сприятливих умов, що передбачає:

- своєчасну діагностику порушення слуху,
- своєчасне якісне слухопротезування слуховими апаратами або кохлеарними імплантами,
- своєчасно розпочату систематичну спеціальну педагогічну допомогу,
- активну участь батьків у навчанні дитини словесного мовлення,
- сприятливе мовленнєве середовище,
- хороший домовленнєвий розвиток завдяки продуктивному спілкуванню з батьками (жестовою або словесною мовою),
- правильно індивідуально підібрані методичні підходи тощо.

Такі діти вивчають українську мову, в цілому володіючи мовленням, як комунікативним засобом. Вивчення мови допомагає таким дітям позбутися типових для дітей цієї категорії негативних особливостей мовлення.

Українська мова як мова опанування

українська словесна мова - одна з двох рівноправних мов навчання (словесної і жестової),

українська словесна мова – друга (після жестової) мова опанування і вивчення,

українська словесна мова - один з двох рівноправних комунікативних засобів та як допоміжний комунікативний засіб у глухих дітей

Цей варіант підходить для дітей, мовленнєвий розвиток яких відбувався за менш сприятливих умов. Такі діти в ході вивчення української мови засвоюють мовні засоби і вправляються в їх актуалізації у відповідності до завдань мовленнєвого спілкування.

В цілому обидва варіанти передбачають цензовий освітній рівень, зорієнтовані на залучення дитини з порушенням слуху до мовної

реальності та змістового світу української мови, формування комунікативної поведінки та створення умов для соціальної адаптації дитини з порушенням слуху.

Основна мета предмету «Українська мова» - формування комунікативної та соціокультурної компетентностей дитини, які забезпечують можливість використовувати всі види мовленнєвої діяльності з метою спілкування, пізнання, життєдіяльності у соціумі. Загальна дидактична спрямованість програми з української мови підпорядковані реалізації основної мети курсу.

Основні завдання вивчення мови у початкових класах:

- формування у дітей мовленнєвої діяльності в усіх її видах, типових і специфічних формах (сприймання та розуміння зверненого мовлення, говоріння, читання, письмо, дактилювання, співвіднесення словесних одиниць із жестовими відповідниками);
- попередження негативних особливостей пізнавальної діяльності та розвиток вербальних та невербальних психічних процесів, інтелектуальної, мовленнєвої та особистісної сторін дитячого розвитку.

Серед основних принципів реалізації змісту програми – принципи компетентнісного, індивідуального, інтеграційного, комплексного, наскрізного підходу у вивченні словесної мови та навчанні словесного мовлення. Опанування словесного мовлення на високому рівні можливе за умов дотримання принципу логоцентризму навчального процесу. Логоцентризм навчального процесу полягає в тому, що навчання мови й мовлення не обмежується рамками предметів мовного циклу, воно відбувається на всіх уроках і в позаурочний час (відокремлено або паралельно із жестовою мовою). Це має своїм результатом влучення дитини у змістивий світ мови, її залучення до загальноприйнятих засобів спілкування, яке робить доступним усвідомлене читання та викладення власних думок (через написання й говоріння).

Провідною ланкою опанування мовлення є сприймання і розуміння зверненого мовлення. Приділяється значна увага навчанню отримувати інформацію з інтонації зверненого мовлення, його емоційного забарвлення, ритму, мімічного оформлення та природніх жестів, що його супроводжують. Залишки слуху разом із зоровим сприйманням мовлення за умов спеціального навчання дозволяють дитині зі зниженим слухом помітити зміни у частотному діапазоні (інтонація), паузи між словами, наголос у словах, виділити кількість складів (ритм) під час говоріння, кількість слів у реченні, тобто ті особливості, які супроводжують ритміко-інтонаційне оформлення мовлення. Увага до ритміко-інтонаційного оформлення мовлення, вчасне навчання його розуміти складає підґрунтя для свідомого сприймання мовлення оточуючих та правильного оформлення власного мовлення. Адже в нормі усвідомлення значень слів, висловлювань починається з розуміння інтонацій.

Розуміння і продукування мовлення забезпечується широкою мовленнєвою практикою і відбувається завдяки регулярному міжособистісному спілкуванню у різних навчальних та побутових ситуаціях. Вміння звернутися із запитанням, проханням, побажанням необхідне для повсякденного життя дитини, а період дитячих “чому?” забезпечує підґрунтя для подальшого мовленнєвого і загального розвитку. Втім, відомо, що дітям з порушеннями слуху тією чи іншою мірою притаманна мовленнєва пасивність. З метою її попередження й подолання у програмі приділяється увага формуванню мотивації словесного спілкування, вміння його підтримувати та ініціювати.

Вивчення граматичних закономірностей мови відбувається паралельно із засвоєнням дітьми смислової сторони мовних одиниць. Об’єктні, просторові, часові та інші значення вивчаються разом із засобами їх граматичного висловлення. У такий спосіб втілюється єдність засвоєння змісту мовленнєвого матеріалу і граматичних категорій. Встановлення логіко-граматичних зв’язків відбувається в процесі

мовленнєвої практики під час вивчення мовних явищ. Мовні явища, передбачені програмою для вивчення у початкових класах, являють собою граматичний мінімум, практичне засвоєння якого уможливує використання мови з метою комунікації. Відбір та послідовність вивчення граматичного матеріалу здійснюється за такими показниками:

- значення граматичної категорії для побудови мовленнєвих висловлювань,
- поширеність граматичної категорії в українській мові,
- типовість граматичної категорії.

Відпрацьовується коло мовних явищ, яке уможливує розуміння та побудову поширених нескладних типових для української мови синтаксичних конструкцій. Усвідомлення закономірностей побудови мовленнєвих висловлювань на синтаксичному рівні відбувається через розуміння типовості синтаксичних конструкцій та формування навичок їх впізнавання та побудови. Розвиток чуття мови відбувається через постійне тренування у сприйманні і розумінні мовлення та говорінні на уроках як мовного, так і немовного циклу. Вивчаються закономірності, притаманні граматичним категоріям іменника, дієслова, прикметника, займенника у висловлюваних ними поняттях про особу, предмет, дію, часові відношення, ознаки предмета.

Лінгвістична система мови знаходить своє відображення у програмі через орієнтовний добір тематики мовленнєвого матеріалу, передбаченого для засвоєння дітьми. Програма не містить жорстких вимог щодо засвоєння конкретних слів та їх кількості дітьми. Розширення словникового запасу дітей доцільно здійснювати на діяльній основі у процесі живого спілкування у навчальних, ігрових та побутових ситуаціях, умови (учасники, місце, предмет, мета тощо) яких визначають добір словесного матеріалу. Саме тому програма пропонує лише орієнтовну тематику для розвитку мовлення, а не список слів та речень, які діти повинні знати.

Засвоєння звуко-буквенного складу слів відбувається на полісенсорній основі із залученням збереженого слуху, зору, вібраційного відчуттів. Велике значення надається у цьому дактильному та писемному мовленню. Знання звуко-буквенного складу слів уможливує прогнозування та домислювання малодоступних елементів під час сприймання усного мовлення.

З кожного розділу і теми вказані ті знання і вміння дітей, на відпрацювання яких зосереджується увага педагога.

Програмою визначається спрямованість корекційної роботи, яка органічно вплетена у навчальний процес. Вона здійснюється через використання як загальнопедагогічних методів і прийомів навчання, так і специфічних, спрямованих на формування всіх сторін словесного мовлення на особливій сенсорній основі, із застосуванням дактильного мовлення та жестової мови. Корекційний вплив, передбачений програмою, охоплює розвиток всіх видів мислення і пам'яті, як вербальних, так і невербальних, аналітичності і усвідомленості сприймання, артикуляційної і дрібної моторики, попередження порушення "культурної лінії" (за Л.С. Виготським) розвитку уваги, формування уявлень про навколишній світ.

Зміст корекційно-розвивальної роботи є втіленням одного з провідних принципів спеціальної дидактики – принципу корекційної спрямованості навчання, а також принципів єдності процесу навчання основам наук і словесної мови, інтенсифікації розвитку слухового сприймання, інтенсифікації мовленнєвого спілкування. Програма не містить жорстких вимог щодо результатів корекційно-розвивальної роботи. Натомість вказані очікувані результати на кінець навчального року. Це пояснюється великими розбіжностями учнів в умовах розвитку та якості дошкільної підготовки, різним ступенем порушення слуху, у мовно-культурних традиціях та очікуваннях батьків учнів.

На уроках навчання грамоти у підготовчому класі передбачено сформулювати у дітей ті знання про мову та мовні уміння, які уможливають продукування мовлення, опанування читання, письма: знання букв, вміння співвідносити букви і звуки мовлення, графічно позначати звуки буквами на письмі, засвоєння звуко-буквенної та складової структури слів, відпрацювання техніки читання і письма.

Розвиток мовлення відбувається згідно загальних закономірностей мовленнєвого розвитку в онтогенезі. Вихідними навичками є сприймання і розуміння зверненого мовлення на різному мовленнєвому матеріалі. Серед них базовими є розрізнення інтонацій і розуміння їх значення, правильне сприймання емоційного забарвлення зверненого мовлення. Значна увага приділяється співвіднесенню слів і відповідної словесно-образної реальності. На цій основі формуються універсальні навички розуміння мовлення. Діалогічне мовлення формується послідовно у процесі спілкування і сумісної діяльності та виступає передумовою монологічного мовлення, що відповідає загальним закономірностям розвитку спілкування і мовлення. Розвиток мовлення учнів уможливають певні знання про мову, мовні уміння і навички, які також передбачені програмою підготовчого класу, а саме знання про структуру слів, словосполучень і речень, вміння розуміти їх смисл, а також елементарні знання про побудову тексту і вміння розуміти його смисл.

Зміст навчання з розвитку мовлення діти засвоюють поступово на матеріалі різних тем. Формування універсальних мовленнєвих навичок здійснюється на мовленнєвому матеріалі близької дітям, цікавої і доступної тематики. Учитель самостійно вирішує які саме навички відпрацьовувати на тому чи іншому матеріалі, як часто і в якому обсязі необхідно приділяти увагу їх формуванню, зважаючи на контингент учнів класу.

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК МОВА ОПАНУВАННЯ ПІДГОТОВЧИЙ КЛАС

I. Навчання грамоти

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
-----------------------------	---	------------------------------

<p>мовленнєві і немовленнєві звуки встановлення зв'язку між предметом, ознакою, дією та їх назвою, сприйнятою у слухо-зоровий спосіб практичне ознайомлення із словами – назвами предметів, ознак, дій через глобальне читання табличок практичне ознайомлення з питаннями до слів – назв предметів, дій та ознак практичне ознайомлення із словосполученням практичне ознайомлення із простим реченням глобальне читання словосполучень, речень структура слів структура словосполучень структура речень букви та звуки дактилеми</p>	<p>Учень розрізняє мовленнєві та немовленнєві звуки сприймає і розрізняє артикуляційні образи мовленнєвих звуків сприймає на слухо-зоровій або слухо-зорово-вібраційній основі та розпізнає слова – назви предметів, ознак, дій та співвідносить їх з жестовими відповідниками добирає таблички для глобального читання до натуральних предметів, предметних малюнків, іграшок тощо співвідносить таблички для глобального читання з відповідними діями, ознаками предметів сприймає на слухо-зоровій або слухо-зорово-вібраційній основі словосполучення (доступні за змістом та складністю мовленнєвих одиниць) та усвідомлює їх значення сприймає на слухо-зоровій або слухо-зорово-вібраційній основі прості короткі речення (доступні за змістом та складністю мовленнєвих одиниць) та усвідомлює їх значення відтворює складову структуру та наголос слів усно (кількість слів та їх складність залежить від артикуляційних можливостей та попередньої підготовки дитини), відстукуванням, диригуванням тощо добирає слова до графічних схем будує графічні схеми слів, у яких відображає складову структуру та наголос виокремлює речення у писемному та усному мовленні за формальними ознаками розпізнає словосполучення, відрізняє від слова та речення (практично)</p>	<p>формування навички наслідування артикуляційних рухів учителя зіставлення звуків, букв і дактильних знаків подолання артикуляційних труднощів формування та автоматизація правильної звуковимови розвиток дрібної моторики руки усвідомлення значення писемного мовлення як способу педачі думок та комунікації формування навичок слухо-зорового та слухо-зоро-вібраційного сприймання зверненого мовлення засвоєння структури слів та речень зіставлення мовленнєвих одиниць та мовних закономірностей у словесній та жестовій мовах словесно-жестовий та жестово-словесний переклад</p>
--	--	--

	<p>добирає графічні схеми до словосполучень будує графічні схеми словосполучень після попереднього аналізу словосполучення добирає графічні схеми до речень будує графічні схеми речень після попереднього аналізу речення знає всі букви українського алфавіту (називає відповідний звук без називання букви) та співвідносить їх зі звуками вміє записувати всі букви українського алфавіту друківаними та писемними позначеннями позначає дактилемами всі букви українського алфавіту називає усно-дактильно предмети, їх ознаки та дії (кількість та складність залежить від можливостей дитини) визначає на слухо-зоровій основі перший звук у слові визначає на слухо-зоровій основі останній звук у слові вміє записувати всі букви українського алфавіту друківаними та писемними позначеннями вміє поєднувати букви при написанні складів та слів добирає слова, із даних вчителем, які починаються на задану букву</p>	
--	--	--

II. Мовленнєва змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>Сприймання і розуміння мовлення встановлення слухо-зорового контакту дитини і дорослого встановлення зв'язку між звуком та його джерелом</p>	<p>Учень виконує дії за спонуканням дорослого, висловленого у вигляді табличок для глобального читання, усно-дактильно, усно спостерігає за інтонацією мовлення вчителя</p>	<p>сприймання немовленнєвих та мовленнєвих звучань різного характеру (за тональністю, силою)</p>

<p>розпізнавання голосів сприймання, впізнавання та розрізнення за кількісними (одне, багато) та якісними (цілісне, переривчасте) показниками, джерелом звучання, тональністю, силою звучання, напрямком, відстанню до джерела звучання немовленнєвих та мовленнєвих звучань сприймання зразків емоційно забарвленого, інтонаційно оформленого мовленням</p> <p>розуміння значень часто вживаних слів</p> <p>розуміння запитань</p> <p>розуміння дитиною команд та прохань (напр.: „дай”, „покажи”) дорослого з допомогою ситуативних підказок та самостійно</p> <p>впізнавання предметів та явищ за описом</p> <p>слухо-зорове сприймання віршів, оповідань, казок з наступним відтворенням їх змісту (відповідно до можливостей дитини)</p> <p>Говоріння усно-дактильне називання предметів довкілля, основних ознак предметів довкілля,</p>	<p>спостерігає за емоційно забарвленим мовленням вчителя</p> <p>сприймає і розрізняє знайомі слова розуміє значення займенників „я” і „ти” (в формі табличок, усній та дактильній формах) та співвідносить з жестовими позначеннями розуміє запитання типу „Хто це?”, „Що це?” (в формі табличок, усній та дактильній формах) та співвідносить з жестовими позначеннями розуміє запитання типу „Де ...?” (в формі табличок, усній та дактильній формах) та співвідносить з жестовими позначеннями на практичному рівні розрізняє поняття „було”, „є”, „буде” (у конструкціях типу: „ми спали”, „ми читаємо”, „ми будемо гуляти”)</p> <p>впізнає предмети та явища за описом усним, усно-дактильним</p> <p>на слухо-зоровій основі сприймає вірші, оповідання, казки (доступні за змістом та складністю мовленнєвих одиниць)</p> <p>з допомогою вчителя відтворює описані у тексті події з опорою на малюнки, опорні слова, словосполучення усно, з використанням жестової мови (за необхідністю)</p> <p>називає (міра наближеності до орфоепічних норм української мови залежить від можливостей дитини) власне ім’я та прізвище, імена батьків, учнів класу, педагогів</p>	<p>звучання, напрямком, відстанню до джерела звучання тощо) усвідомлення логічної послідовності подій, дій у реальному житті розвиток невербальних та вербальних видів мислення; зосередження уваги дитини на зверненому та власному мовленні</p> <p>групування предметів (натуральні предмети, іграшки, муляжі тощо) та їх зображень за різними ознаками (належність до певної групи, ситуативний зв’язок, одна дія у виконанні різних осіб тощо) розвиток немовленнєвого та мовленнєвого дихання засвоєння простих типових синтаксичних конструкцій речень збагачення словарного запасу учнів формування навичок володіння голосом: регулювання його гучності, висоти, тривалості звучання</p> <p>формування та уточнення звуковимови</p> <p>формування навички слухо-зоровібраційного сприймання усного мовлення з орієнтацією на видимі артикуляційні образи, доступні звукові сигнали, вібраційні відчуття</p>
---	---	---

<p>повсякденних побутових дій</p> <p>спряжене ритмічне промовляння окремих звуків, звукових комплексів, слів, словосполучень, коротких речень дорослим і дитиною з руховим та звуко-вібраційним супроводом (робити рухи руками, ритмічно стукати по столу кулаком, тупати ногою по підлозі тощо)</p> <p>відображене промовляння звуків, складів, слів та коротких речень</p> <p>говоріння голосом нормальної гучності, висоти</p> <p>говоріння у природному темпі</p> <p>усне називання предметів довкілля, основних ознак предметів довкілля, повсякденних побутових дій</p> <p>коментування побаченого та подій, що відбуваються у реальному житті словосполученнями та короткими реченнями</p> <p>ініціювання та підтримання діалогів</p> <p>опис предметів за ознаками кольору, форми, розміру тощо</p> <p>усні розповіді на близькі дитині теми</p> <p>добір слів протилежного значення</p> <p>добір схожих за значенням слів</p>	<p>називає (міра наближеності до норм української мови залежить від можливостей дитини) предмети довкілля, дії, ознаки предметів</p> <p>називає усно-дактильно, усно предмети, їх ознаки та дії</p> <p>усно-дактильно, усно будує прості короткі речення</p> <p>спряжено з дорослим промовляє звуки, звукові комплекси, слова, словосполучення, короткі речення з руховим та звуко-вібраційним супроводом (робить рухи руками, ритмічно стукає по столу кулаком, тупає ногою по підлозі тощо)</p> <p>відображено промовляє звуки, склади, слова та короткі речення (кількість та міра наближення до фонетичних норм української мови залежить від можливостей дитини)</p> <p>говорить у прийнятному темпі</p> <p>називає усно предмети довкілля, основні ознаки предметів довкілля, повсякденні побутові дії (міра наближення до фонетичних та орфоепічних норм української мови залежить від можливостей дитини)</p> <p>повідомляє про виконання доручень дорослого</p> <p>називає групи предметів узагальнюючими словами з дотриманням орфоепічних норм (за індивідуальними можливостями дитини)</p> <p>коментує побачене та подій, що відбуваються у</p>	<p>формування пізнавальної активності учнів</p> <p>формування мовленнєвої активності учнів</p> <p>розвиток пам'яті на мовленнєвому матеріалі, що вивчається</p> <p>розвиток уваги учнів на мовленнєвому матеріалі, який вивчається</p> <p>розвиток уяви учнів на матеріалі речень, текстів дитячих творів</p> <p>розвиток мислення учнів: операцій аналізу, синтезу, порівняння, класифікації на мовленнєвому матеріалі, який вивчається</p> <p>встановлення логічної послідовності подій, які відбуваються з дитиною та у казкових сюжетах (з допомогою малюнків, словесного мовлення або жестової мови залежно від можливостей дитини та навчальної доцільності)</p> <p>автоматизація правильної звуковимови під час говоріння та читання</p>
--	---	---

<p>добір ілюстрацій до речень або логічних частин (фрагментів) тексту</p> <p>переказ текстів коротких оповідань та казок з опорою на малюнковий план, з використанням опорних слів, за словесним планом</p> <p>опис малюнків</p> <p>опис серії сюжетних малюнків</p>	<p>реальному житті словосполученнями та короткими реченнями, використовуючи знайомий мовленнєвий матеріал та конструкції речень</p> <p>вживає дієслова минулого, теперішнього та майбутнього часу у конструкціях типу: „ми спали”, „ми читаємо”, „ми будемо гуляти”)</p> <p>використовує у мовленні слова в однині та множині</p> <p>вживає в усному мовленні займенники „я”, „ти”</p> <p>звертається до співрозмовника по імені, по імені та по-батькові</p> <p>дає відповіді на запитання типу «Хто це?», «Що це?» «Де ...?» «Який ...? Яка ...? Яке ...? Які ...?» «Чий (чия, чие, чий) ...?» «Що робить ...?», «Що робив (робила) ...?», «Що буде (будеш, будемо) робити?» в межах знайомого мовленнєвого матеріалу (в усній та дактильній формах)</p> <p>формулює запитання типу «Хто це?», «Що це?» «Де ...?» «Який ...? Яка ...? Яке ...? Які ...?» «Чий (чия, чие, чий) ...?» «Що робить ...?», «Що робив (робила) ...?», «Що буде (будеш, будемо) робити?», використовуючи знайомий мовленнєвий матеріал,</p>	<p>зіставлення мовленнєвих одиниць та мовних закономірностей у словесній та жестовій мовах</p> <p>словесно-жестовий та жестово-словесний переклад</p>
--	--	---

	<p>(в усній та дактильній формах)</p> <p>звертається до дорослих та дітей із проханням, повідомленням, використовуючи доступні мовленнєві одиниці</p> <p>відповідає на запитання на близькі теми (кількість реплік визначається можливостями дитини)</p> <p>описує предмети за ознаками кольору, форми, розміру тощо з узгодженням слів у словосполученнях та реченнях (міра допомоги залежить від можливостей дітей)</p> <p>коментує події, зображені на малюнку, відбуваються у реальному житті словосполученнями та короткими реченнями, в яких поєднується <i>ім'я і дія</i> (типу: <i>Оля спить</i>), <i>назва тварини і дія</i> (типу: <i>кіт їсть</i>), <i>людина і дія</i> (типу: <i>бабуся читає</i>), <i>предмет і ознака</i> (типу: <i>яблуко червоне</i>) та <i>ін.</i></p> <p>робить усні розповіді на близькі теми (за необхідності усно-дактильні та з використанням жестової мови)</p> <p>добирає слова протилежного значення</p> <p>добирає схожі за значенням слова</p> <p>добирає ілюстрації до речень або логічних частин (фрагментів) тексту</p> <p>складає короткий текст за серією сюжетних малюнків (зміст та кількість малюнків залежить від можливостей дитини) (усно, усно-дактильно, з</p>	
--	--	--

<p>Дактилювання співвіднесення дактилем, звуків та букв</p> <p>дактилювання мовленнєвих одиниць різної складності з навчальною та комунікативною метою</p> <p>Читання аналітичне читання складів, слів, речень, текстів</p> <p>читання, віршів, оповідань, казок з наступним відтворенням та аналізом їх змісту (відповідно до можливостей дитини)</p>	<p>використання жестової мови)</p> <p>робить описання малюнків, близьких за змістом, усно (усно-дактильно, з використання жестової мови) (міра допомоги дорослого залежить від можливостей учнів)</p> <p>добирає ілюстрації до речень або логічних частин (фрагментів) тексту</p> <p>співвідносить звуки, букви та дактилеми</p> <p>усно-дактильно називає предмети, їх ознаки та дії, будує речення</p> <p>читає букви, склади, слова, речення</p> <p>читає короткі тексти (кількість знаків та складність змісту визначається можливостями дитини)</p> <p>читає доступні за змістом та складністю мовленнєвих одиниць вірші, короткі оповідання, казки з наступним відтворенням їх змісту (усно, усно-дактильно, з використанням жестової мови)</p> <p>читає повільно та у прийнятному темпі (за можливостями дитини) букви, склади, слова, короткі речення</p> <p>бере участь у драматизації з паралельним</p>	
--	---	--

<p>Письмо позначення звуків, дактилем буквами</p> <p>списування</p> <p>написання букв, складів, слів за зразком під усно-дактильну диктовку</p> <p>самодиктування</p> <p>письмо під диктовку</p> <p>написання розділових знаків</p>	<p>мовленнєвим супроводом прочитаних коротких текстів побутового характеру та казкових сюжетів (розмір, зміст та складність мовленнєвого матеріалу добирається відповідно до можливостей дитини)</p> <p>заштриховує фігури</p> <p>обводить контури предметних малюнків, геометричних фігур за трафаретом, по контурних крапках</p> <p>малює різні фігури та предмети</p> <p>пише лінії різної довжини, прямі, похилі, хвилясті</p> <p>записує елементи письмових букв</p> <p>обводить контури предметних малюнків, геометричних фігур за трафаретом, по контурних крапках</p> <p>наводить елементи букв та цілі букви по крапках</p> <p>списує букви, склади, слова друкованими літерами</p> <p>записує знайомі букви, склади, слова друкованими літерами</p> <p>позначає звуки і дактильні знаки писемними буквами</p> <p>дотримується правильного нахилу</p>	
---	--	--

	<p>пише усі букви українського алфавіту з дотриманням правильної конфігурації</p> <p>правильно поєднує букви при написанні</p> <p>пише великі і маленькі букви</p> <p>пише склади за зразком і під усно-дактильну диктовку</p> <p>записує слова за зразком, під усно-дактильну диктовку та по пам'яті</p> <p>списує з друкованого і рукописного тексту, використовуючи "самодиктування"</p> <p>записує знайомі слова по пам'яті</p> <p>помічає і виправляє помилки у своїх письмових роботах</p> <p>орієнтується у зошиті</p> <p>дотримується гігієнічних норм під час письма: правильно тримає ручку, олівець у руці, розташовує зошит на робочому столі</p> <p>дотримується рядків</p> <p>дотримується правил оформлення письмових робіт у зошиті</p> <p>пише із задовільною швидкістю</p> <p>пише розділові знаки: крапку, кому, знак оклику,</p>	
--	--	--

<p>Графічні навички письма. Техніка письма. Культура оформлення письмових робіт орієнтування у зошиті підготовка до письма: заштриховування фігур написання ліній обведення контурів написання елементів букв написання букв українського алфавіту нахил оформлення письмових робіт гігієна письма поєднання букв оформлення письмових робіт ведення зошитів</p>	<p>знак питання</p>	
---	---------------------	--

III. Мовна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>вивчення звуків українського алфавіту та букв, що їх позначають</p> <p>розрізнення голосних і приголосних звуків, їх схематичне позначення</p> <p>розрізнення дзвінких та глухих звуків, їх схематичне позначення</p> <p>розрізнення твердих та м'яких звуків, їх схематичне позначення</p> <p>засвоєння значень займенників „твій (твоя,</p>	<p>Учень знає всі букви українського алфавіту та співвідносить їх із відповідними звуками (без називання букв з озвученням звуків, які ними позначаються)</p> <p>складає слова з розрізної азбуки за зразком, самостійно по пам'яті;</p> <p>розрізняє голосні і приголосні звуки, знає їх схематичні позначення</p> <p>розрізняє дзвінки та глухі звуки</p>	<p>формування та уточнення звуковимови</p> <p>збагачення словникового запасу з образним підкріпленням, у мовленнєвому контексті</p> <p>вправлення у правильному промовлянні мовних одиниць, виправлення недоліків</p> <p>а) голосоутворення; б) звуковимови, в) темпу промовляння,</p>

<p>твоє, твої)", „мій (моя, моє, мої)", „наш (наша, наше, наші)", „її (його, їх)</p> <p>складання слів з букв розрізної азбуки</p> <p>складання словосполучень</p> <p>складання речень</p> <p>практичне використання різних частин мови (прикметників, прислівників, займенників, прийменників) під час продукування мовлення</p> <p>практичне засвоєння фраз, які містять запитання, спонукання, повідомлення, заперечення</p> <p>усвідомлення значення та використання однини та множини на практичному рівні</p>	<p>розрізняє тверді та м'які звуки</p> <p>розрізняє значення (практично) та вживає у мовленні займенники „твій (твоя, твоє, твої)", „мій (моя, моє, мої)", „наш (наша, наше, наші)", „її (його, їх)</p> <p>складає словосполучення із заданих слів, самостійно</p> <p>складає речення, (промовляє усно, записує друкованими буквами) із слів, надрукованих на табличках; із записаних на дошці слів; самостійно</p> <ul style="list-style-type: none"> - за малюнком, - на задану тему (напр.: <i>про ...</i>), - за демонстрацією дій - за заданим початком. <p>використовує у мовленні (усно та на письмі) різні частини мови: прикметники, прислівники, займенники, прийменники тощо, (кількість і добір визначається можливостями дитини) з їх узгодженням у роді, числі та практичним використанням часових форм (міра допомоги дорослого визначається можливостями дитини)</p> <p>вживає у мовленні фрази, які містять запитання, спонукання, повідомлення, заперечення (кількість та складність залежить від можливостей дітей)</p> <p>використовує у мовленні слова в однині та множині</p> <p>використовує у мовленні іменники та прикметники жіночого, чоловічого та середнього роду (практично, без термінів)</p>	<p>г) ритму та мелодики мовлення</p> <p>розвиток пам'яті на мовному матеріалі, що вивчається</p> <p>розвиток кінестетичних відчуттів через артикуляційні вправи та вправляння у правильному артикулюванні</p> <p>розвиток тактильних відчуттів через сприймання вібрацій, зосередження уваги на їх особливостях (силі, тривалості, ритмі тощо)</p> <p>автоматизація правильної звуковимови на мовному матеріалі, який вивчається</p> <p>дотримання наголосу під час вимовлення слів</p> <p>формування правильної вимови всіх звуків української мови ізолювано і у мовленневих одиницях (за можливостями дитини)</p>
---	--	---

IV. Соціокультурна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
<p>тематичні групи слів – назва держави, її столиці, державної символіки, рідного міста (села)</p> <p>народні свята, обряди</p> <p>промовляння дитячих забавлянок, чистомовок, лічиллок, скоромовок</p> <p>декламування віршів відгадування загадок</p> <p>розповідь про себе, про родину</p> <p>сприймання і відтворення українських народних казок</p> <p>правила мовленнєвої поведінки із співрозмовником</p>	<p>Учень знає назву своєї держави, свого населеного пункту</p> <p>має уявлення про державні символи (прапор, герб, гімн)</p> <p>має уявлення про найвідоміші народні свята та святкові обряди</p> <p>промовляє дитячі забавлянки, чистомовки, лічилки, скоромовки (кількість та складність залежить від можливостей дитини)</p> <p>декламує вірші (розмір та складність змісту і мовленнєвих одиниць добирається з врахуванням можливостей дитини)</p> <p>відгадує загадки (складність змісту і мовленнєвих одиниць добирається з врахуванням можливостей дитини)</p> <p>розповідає про себе та про свою родину (усно, усно-дактильно, з використанням жестової мови) бере участь в обговоренні (доступними мовленнєвими засобами з доцільним використанням дактилювання та жестової мови) цікавих подій з власного досвіду дітей, з життя близьких людей сприймає на слухо-зоровій основі українські народні казки та усвідомлює їх зміст з допомогою малюнків, словникової роботи, колективного обговорення,</p>	<p>заохочення дітей використовувати словесне мовлення для спілкування з батьками, педагогами, дітьми з порушеним та збереженим слухом</p> <p>забезпечення єдності вимог педколективу та батьків щодо використання словесного мовлення учнями</p> <p>розрізнення на слух музичних інструментів, звучання іграшок, знайомі голоси людей, голоси тварин, визначення кількості звучань, напрямку звучання, гучності та тривалості звучань, розрізнення постійного й переривчастого характеру звучання</p> <p>розвиток зорового сприймання як компенсаторного механізму, що забезпечує свідоме сприймання і усвідомлення різної інформації, в тому числі зверненого мовлення (словесного в усній та писемній формі, дактильного, жестового)</p> <p>формування навички отримання інформації через смак, запах, використовуючи прийом</p>

	<p>пояснень та запитань вчителя</p> <p>дотримується основних правил мовленнєвої поведінки під час спілкування</p>	<p>обмацування, постукування, уважного розглядання та ін.</p> <p>формування впевненості дитини у собі, своїй особистісній цінності</p>
--	---	--

V. Діяльнісна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
<p>організація робочої зони</p> <p>організація навчальної діяльності</p> <p>правила взаємодії з учасниками навчального процесу</p> <p>формування навичок наслідування немовленнєвих та мовленнєвих дій дорослого</p>	<p>Учень</p> <p>добирає та правильно розташовує навчальне приладдя</p> <p>правильно сидить за партою</p> <p>правильно тримає ручку під час письма</p> <p>розташовує на доцільній відстані друковані матеріали для читання (таблички, книгу)</p> <p>зосереджує увагу на обличчі вчителя та учнів під час їхніх звертань та повідомлень</p> <p>сприймає завдання педагога та виконує їх</p> <p>дає відповіді на запитання вчителя, використовуючи доступний мовленнєвий арсенал</p> <p>дотримується правил ввічливої поведінки</p> <p>вступає у взаємодію з іншими учнями під час виконання колективних завдань</p> <p>дотримується заданої послідовності виконання</p>	<p>привчання учня під час сприймання зверненого мовлення звертати увагу на положення органів артикуляції співрозмовника</p> <p>формування навички спряженого (разом із дорослим) промовляння</p> <p>формування навички відображеного (разом із дорослим) промовляння</p> <p>формування вміння розуміти репліки співрозмовника</p> <p>стимулювання комунікативної активності учнів</p>

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА МОВЛЕННЄВОГО МАТЕРІАЛУ

День знань

Моя Україна

Спостерігаємо, міркуємо, запам'ятовуємо

Хто як говорить

Люди

Імена. Знайомство

Я. Ти. Ми. Ви

Він. Вона. Воно. Вони

Доба

Вітання. Прощання

Школа

Шкільні приміщення

Шкільні професії

Клас

Урок. Перерва

Навчальне приладдя

Їдальня

Посуд

Продукти. Страви.

Напої

Предмети гігієни

Спальня

Іграшки

Сім'я

Мій дім

Кімната

Кухня

Колір

Овочі

Фрукти. Ягоди

Сад. Город

Свійські тварини. Свійські птахи
 Дикі тварини
 Одяг
 Взуття
 Професії
 Пори року
 Дні тижня
 Транспорт
 Хто? Що?
 Який? Яка? Яке?

1 КЛАС
 I. Мовленнєва змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
<p>Сприймання і розуміння мовлення</p> <p>слухо-зоро-вібраційне сприймання мовленнєвого матеріалу</p> <p>встановлення логічної послідовності дій, подій у реальному житті і мовленні</p> <p>добір ілюстрацій до мовленнєвого матеріалу</p> <p>інсценування за змістом сприйнятого</p> <p>замальовки за змістом сприйнятого мовленнєвого матеріалу</p> <p>розрізнення інтонацій</p>	<p>Учень</p> <p>слухо-зоро-вібраційно сприймає мовленнєвий матеріал різної складності: слова, словосполучення, речення, частини тексту, текст, який відповідає віковим інтересам, мовленнєвим та пізнавальними можливостями дітей</p> <p>співвідносить мовленнєвий матеріал з реальними предметами, малюнками, діями</p> <p>орієнтується при усвідомленні змісту сприйнятого мовленнєвого матеріалу на знайомі мовленнєві одиниці</p> <p>запитує у вчителя про значення незнайомих слів</p> <p>усвідомлює зміст сприйнятого, орієнтуючись на інтонаційне оформлення мовлення, вираз обличчя</p>	<p>групування слів за певними ознаками</p> <p>запам'ятання слів парами, групами</p> <p>співвіднесення слів з малюнками, предметами, діями</p> <p>усвідомлення логічної послідовності практичних дій, розвитку подій у реальному житті і мовленні</p> <p>збагачення словникового запасу</p> <p>формування навички слухо-зоро-вібраційного сприймання мовленнєвого матеріалу</p> <p>усвідомлення змісту прочитаного</p>

<p>Говоріння розуміння реплік співрозмовника</p> <p>звертання до співрозмовника</p> <p>ініціювання діалогу</p>	<p>оповідача, мімічні засоби, ситуацію спілкування</p> <p>співвідносить сприйняте з власним досвідом</p> <p>називає дійових осіб оповідання</p> <p>співвідносить частини змісту тексту з ілюстраціями</p> <p>бере участь у інсценуванні за змістом сприйнятого тексту з використанням доступних мовленнєвих (словесних та жестових) засобів</p> <p>робить замальовки до елементів змісту тексту</p> <p>має уявлення про розповідні, питальні, окличні, спонукальні речення, розрізняє у мовленні, орієнтуючись на інтонацію та розділові знаки (практично) та групує їх</p> <p>розуміє запитання типу: <i>Хто...?, Що...?, Куди...?, Де...?, Що зробив...?, Який...?</i></p> <p>відповідає на запитання вчителя про себе, родину, враження з власного досвіду, навчання, самопочуття, побут тощо, використовуючи доступні мовленнєві засоби</p> <p>звертається по імені до дітей, по імені та по-батькові до дорослих (міра дотримання норм звуковимови залежить від можливостей дитини)</p> <p>читає короткі діалоги (від 2 реплік) на близьку</p>	<p>запам'ятання мовленнєвого матеріалу різної складності</p> <p>збагачення словникового запасу назвами предметів, дій, ознак предметів, словами, які виражають почуття, емоції, оцінки, географічними назвами тощо</p> <p>формування уміння розуміти репліки співрозмовника та ставити запитання до вчителя, однокласника, іншого співрозмовника</p> <p>розвиток мовленнєвого дихання</p> <p>конструювання власних реплік</p> <p>засвоєння синтаксичних конструкцій реплік діалогу</p> <p>запам'ятання реплік співрозмовника</p> <p>розвиток мовленнєвого дихання</p> <p>регулювання сили голосу</p> <p>дотримання нормального темпу мовлення</p> <p>запам'ятання і відтворення логічної послідовності подій</p>
---	---	--

<p>прогнозування змісту розмови</p> <p>відповіді на запитання співрозмовника</p> <p>інсценування діалогів</p> <p>етика ведення діалогу</p> <p>усвідомлення і відтворення послідовності дій, подій</p> <p>конструювання висловлювань</p> <p>заміна імен на займенники</p> <p>розповідь за визначеною послідовністю</p>	<p>тематику за ролями, інсценує ситуацію діалогу з промовлянням реплік учасників діалогу (допускаються специфічні особливості звуковими та граматичного оформлення, які підлягають виправленню)</p> <p>звертається із запитаннями, проханнями до вчителя, однокласника у різних побутових та навчальних ситуаціях (<i>дай олівець, де Коля?</i> тощо), використовуючи доступні мовленнєві одиниці</p> <p>дає відповіді на запитання типу <i>хто це? що це?</i> в межах знайомого мовленнєвого матеріалу</p> <p>дотримується етики ведення діалогу</p> <p>ініціює та підтримує діалог з дорослими та дітьми у навчальних, ігрових, побутових ситуаціях, використовуючи знайомі мовленнєві одиниці (допускаються специфічні особливості звуковими та граматичного оформлення, які підлягають виправленню)</p> <p>визначає тему діалога</p> <p>усвідомлює зміст діалогу за ситуацією спілкування, настроєм співрозмовників та іншими ознаками</p> <p>бере участь у інсценуванні навчальних діалогів</p> <p>формулює репліки діалогу з допомогою вчителя, з використанням опорних слів, словосполучень (від 2 реплік)</p>	<p>збагачення словникового запасу назвами предметів, дій, ознак предметів, словами, які виражають почуття, емоції, оцінки, географічними назвами тощо</p> <p>вдосконалення мовно-рухових навичок під час говоріння та читання</p> <p>запам'ятання прочитаного</p> <p>усвідомлення змісту прочитаного</p> <p>автоматизація правильної звуковимови під час читання</p> <p>збагачення словникового запасу</p> <p>формування навички писемного викладення думок</p> <p>розвиток оперативної пам'яті в процесі списування мовленнєвого матеріалу різної складності</p> <p>розвиток уваги та самоконтролю під час виконання усних та писемних завдань</p> <p>розвиток аналітико-синтетичного сприймання на матеріалі друкованого та рукописного тексту</p>
---	---	--

<p>Читання спряжене читання</p> <p>поскладове читання</p> <p>читання цілими словами</p> <p>читання мовленнєвих одиниць різної складності: слів, словосполучень, речень, тексту</p>	<p>повідомляє про свої бажання, про виконану роботу тощо (допускаються специфічні особливості звуковими та граматичного оформлення, які підлягають виправленню)</p> <p>відтворює послідовність дій, подій тексту з допомогою серії малюнків</p> <p>розповідає про події з власного життя за визначеною послідовністю (спочатку ..., потім ..., після цього ..., у кінці ...), усно, усно-дактильно, із залученням жестової мови (за можливостями дитини)</p> <p>застосовує знайомі слова у різних навчальних та побутових ситуаціях</p> <p>конструює із знайомого мовленнєвого матеріалу висловлювання у типових навчальних і побутових ситуаціях (допускаються специфічні особливості звуковими та граматичного оформлення, які підлягають виправленню)</p> <p>замінює імена на займенники у словосполученнях та реченнях (практично)</p> <p>конструює речення із даних слів</p> <p>називає предмети та їх ознаки (форма, колір, смак, розмір тощо)</p> <p>по складах та цілими словами читає спряжено з</p>	
---	---	--

<p>інтонуювання під час читання</p> <p>ознайомлення з основними правилами гігієни читання, поводження із книгою</p> <p>усвідомлення змісту прочитаного</p>	<p>вчителем слова, словосполучення, речення, короткі тексти (зміст та складність визначається можливостями дитини)</p> <p>читає по складах та цілими словами відображено слова, словосполучення, речення, короткі тексти (зміст та складність визначається можливостями дитини)</p> <p>читає самостійно з дотриманням нормального темпу слова, словосполучення, речення, короткі тексти (зміст та складність визначається можливостями дитини)</p> <p>читає словосполучення, речення, короткі тексти, які містять знайомий дітям мовленнєвий матеріал та знайомі синтаксичні конструкції речень на близьку дітям тему</p>	
<p>Письмо</p> <p>списування мовленнєвого матеріалу</p> <p>письмо під усно-дактильну диктовку</p> <p>записування мовленнєвих одиниць по пам'яті</p> <p>підписи під малюнком</p> <p>складання і записування речень за малюнками, подіями з життя</p>	<p>дотримується злитності під час читання відтворює питальну, окличну, розповідну, спонукальну інтонацію під час читання</p> <p>дотримується основних правил гігієни читання, поводження із книгою</p> <p>усвідомлює зміст прочитаного з опорою на знайомі слова і словосполучення</p> <p>добирає малюнки до прочитаного</p> <p>робить замальовки до прочитаного</p> <p>списує букви, склади, слова, словосполучення, речення, короткі рукописні та друковані тексти</p> <p>позначає звуки і дактилями відповідними буквами на письмі</p>	

	записує слова по пам'яті робить підписи під малюнком (назви, дії, ознаки) складає і записує словосполучення та речення за малюнками, подіями з життя (ступінь допомоги вчителя визначається можливостями дитини)	
--	--	--

II. Мовна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
Звуки і букви. вимова звуків позначення звуків на письмі читання звуків позначення м'якості приголосних звуків на письмі голосні і приголосні звуки дзвінки і глухі приголосні тверді і м'які приголосні вживання букв я, ю, є, ї апостроф звуки <i>дз, дж</i> Слово. Склад. Наголос значення слова	Учень вимовляє усі звуки української мови (допускаються специфічні особливості вимови, що підлягають корекції) правильно позначає усі звуки української мови буквами на письмі позначає на письмі м'якість буквою <i>ь</i> у знайомих словах та під час списування правильно читає і вживає на письмі букви <i>я, ю, є, ї</i> та вимовляє відповідні звукокомплекси (допускаються специфічні особливості вимови, що підлягають корекції) знає букви та буквосполучення <i>ц, дж, дз</i> і їх звукові значення, правильно вимовляє у словах, читає їх (допускаються специфічні особливості вимови, що підлягають корекції) та використовує на письмі розрізняє голосні і приголосні звуки розрізняє дзвінки і глухі приголосні	подолання артикуляційних труднощів під час вимови звуків автоматизація правильної вимови звуків засвоєння звуко-буквенного складу слів засвоєння складової структури слів засвоєння ритмічних моделей слів засвоєння простих синтаксичних конструкцій речень збагачення словникового запасу практичне засвоєння правил поєднання слів у словосполученнях та реченнях збагачення словникового запасу словами, що означають дії, назви предметів, їх ознаки

<p>будова слова</p> <p>кількість складів у слові</p> <p>наголос</p> <p>назви предметів</p> <p>ознаки предметів</p> <p>дії</p> <p>рід, число, час (практично)</p> <p>слова, близькі за значенням</p> <p>слова, протилежні за значенням</p> <p>уявлення про прийменник</p> <p>істоти та неістоти</p>	<p>розрізняє тверді і м'які приголосні</p> <p>правильно промовляє звуки дз, дж (допускаються специфічні особливості вимови, що підлягають корекції)</p> <p>вимовляє слова з апострофом перед <i>я,ю,є,ї</i> (допускаються специфічні особливості вимови, що підлягають корекції)</p> <p>пише слова з апострофом</p> <p>визначає кількість складів у слові</p> <p>будує графічні моделі слів</p> <p>добирає слова до графічних моделей</p> <p>розрізняє (практично) слова, які відповідають на питання хто? (що?), який? (яка? яке? які?), що робить? (що робив? що буде робити?)</p> <p>групує слова за структурою, за питаннями, на які відповідають, за числами, родом, часом (практично)</p> <p>розрізняє однину і множину за словами «один» («одна», «одне»), «багато» (практично)</p> <p>добирає слова, близькі за значенням (із даних слів, із знайомих слів)</p> <p>добирає слова, протилежні за значенням (із даних слів, із знайомих слів)</p>	<p>співвіднесення змісту тексту з малюнками та з власним практичним досвідом</p> <p>стимулювання мовленнєвої активності</p> <p>виховання інтересу до нової інформації, отриманої у мовній формі</p> <p>усвідомлення логіки послідовності подій, описаних у тексті</p> <p>запам'ятання змісту тексту</p> <p>групування слів за різними ознаками (складовою структурою, питаннями тощо)</p> <p>запам'ятання норм правопису</p> <p>розвиток дрібної моторики руки</p> <p>розвиток уваги під час письма</p> <p>розвиток оперативної пам'яті під час письма</p> <p>усвідомлення функціонального призначення письма як способу передачі думок та комунікації</p>
--	---	--

<p>Словосполучення, речення розуміння змісту словосполучень, речень</p> <p>конструювання словосполучень, речень</p> <p>питання до слів у словосполученнях та реченнях</p> <p>промовляння словосполучень, речень</p> <p>інтонування речень</p> <p>розповідні речення</p> <p>питальні речення</p> <p>спонукальні речення</p> <p>головні члени речення</p> <p>зв'язок слів у реченнях</p> <p>правильне послідовне розташування слів у реченні</p>	<p>розрізняє назви істот і неживих предметів</p> <p>добирає малюнки та робить замальовки до словосполучень та речень</p> <p>знає формальні ознаки речення: велика буква на початку речення, крапка у кінці речення і вживає їх під час письма</p> <p>вживає прийменники <i>на, в, із, по, до, у, над, під</i> для зв'язку слів у реченні (допускаються специфічні особливості граматичної побудови речень, які підлягають аналізу та виправленню)</p> <p>замінює іменники на особові займенники у словосполученнях і реченнях (практично без термінів)</p> <p>будує словосполучення із даних слів</p> <p>запам'ятає і відтворює словосполучення і речення з опорою на малюнки</p> <p>добирає питальні слова до слів у словосполученні, реченні</p> <p>конструює речення за запитаннями</p> <p>дотримується питальної, окличної, розповідної та спонукальної інтонації під час промовляння речень (міра наближення до норм залежить від</p>	<p>формування мотиваційного компоненту мовленнєвої діяльності на матеріалі. Який вивчається</p> <p>тренування у підтриманні та ініціюванні словесного спілкування</p> <p>розвиток мовленнєвого дихання формування навичок володіння голосом</p> <p>тренування у говорінні у звичайному темпі</p> <p>уважне слухо-зорове або слухо-зорово-вібраційне сприймання зверненого мовлення</p> <p>сприймання і розуміння інтонаційного оформлення речень</p> <p>тренування у правильному інтонуванні речень</p> <p>вправління у емоційному забарвленні мовлення</p> <p>формування вміння повідомити про свої бажання, звернутися із проханням, пропозицією тощо</p> <p>формування умінь розповідати про побачене, пережите, власні враження</p>
---	--	---

<p>поділ речень на слова</p> <p>графічні схеми речень</p>	<p>можливостей дитини)</p> <p>складає речення простих синтаксичних конструкцій за демонстрацією дій</p> <p>утворює речення за малюнками</p> <p>утворює речення на задану тему (з даних слів, самостійно із знайомих слів)</p> <p>утворює словосполучення і речення з набору слів</p> <p>знаходить у реченні головні члени речення за запитаннями (практично)</p> <p>розрізняє речення, у яких є повідомлення, прохання, запитання, наказ</p> <p>пише знайомі словосполучення і речення під диктовку (з навчальною метою без оцінювання)</p> <p>відновлює правильну послідовність слів у деформованому реченні</p> <p>визначає кількість слів у реченні</p>	<p>формування вміння передавати зміст простих текстів доступними мовленнєвими асобами</p>
<p>Текст</p> <p>поняття про текст</p> <p>знаходження речень у тексті</p> <p>будова тексту</p> <p>абзац</p>	<p>добирає речення до графічних схем</p> <p>будує графічні схеми коротких речень</p> <p>знаходить речення у тексті</p> <p>встановлює межі речень у тексті за формальними</p>	

<p>заголовок</p> <p>вірші</p> <p>оповідання</p> <p>казки</p> <p>усвідомлення змісту тексту</p> <p>запам'ятання і відтворення змісту тексту</p> <p>відповіді на запитання за текстом</p>	<p>ознаками: велика літера, розділові знаки</p> <p>має практичні уявлення про будову тексту (зміст, заголовок)</p> <p>читає короткі оповідання (від трьох речень), які містять речення простих синтаксичних конструкцій, на тему близьку дітям</p> <p>розрізняє вірші, оповідання, казки</p> <p>знаходить у тексті слова, що означають дії, запам'ятовує їх</p> <p>відтворює (доступними мовленнєвими засобами) основний зміст тексту з опорою на слова, що означають дії</p> <p>встановлює основний зміст тексту, орієнтуючись на знайомі слова, словосполучення, речення, синтаксичні конструкції</p> <p>знаходить у тексті відповіді на запитання вчителя, зачитує їх</p> <p>відтворює (доступними мовленнєвими засобами) зміст тексту за запитаннями, за серією малюнків, за опорними словами</p> <p>визначає і називає дійових осіб оповідання, казки (про кого? хто ...)</p> <p>відтворює послідовність подій тексту малюнками</p>	
---	--	--

<p>Правопис розділові знаки в кінці речення</p> <p>кома між однорідними членами речення</p> <p>велика буква на початку речення</p> <p>велика буква у власних назвах</p> <p>поскладовий перенос слів</p>	<p>відтворює зміст усно, усно-дактильно, жестовою мовою (у залежності від можливостей дитини) з допомогою малюнків, опорних слів</p> <p>передає зміст коротких текстів з допомогою немовленнєвих і мовленнєвих засобів (викласти послідовно малюнки, показати, розповісти усно, усно-дактильно, жестовою мовою у залежності від індивідуальних можливостей дитини)</p> <p>правильно вживає розділові знаки в кінці речення та між однорідними членами речення</p> <p>пише велику букву на початку речення та у власних назвах</p> <p>робить поскладовий перенос слів</p> <p>правильно пише слова з апострофом</p> <p>правильно переносить слова з м'яким знаком</p> <p>правильно використовує м'який знак для позначення м'якості приголосних на письмі у знайомих словах</p> <p>дотримується гігієнічних норм під час письма</p> <p>орієнтується на сторінці зошита</p>	
--	--	--

<p>перенос слів з м'яким знаком</p> <p>позначення м'якості приголосних на письмі м'яким знаком</p> <p>Графічні навички письма. Техніка письма. Культура оформлення письмових робіт</p> <p>гігієна письма</p> <p>орієнтування у зошиті</p> <p>темп письма</p> <p>нахил</p> <p>поєднання букв</p> <p>оформлення письмових робіт</p> <p>ведення зошитів</p>	<p>пише у нормальному темпі</p> <p>пише каліграфічно, з дотриманням правильного нахилу, правильної конфігурації букв та правильного поєднання букв</p> <p>дотримується правил оформлення письмових робіт</p> <p>дотримується правил ведення зошитів з української мови</p>	
---	--	--

III. Соціокультурна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>Тематичні групи слів, що називають державу, її столицю, державну символіку, реалії життя народу</p> <p>назва рідної держави і її столиці</p> <p>державні символи України</p> <p>рідне місто чи село</p> <p>народні і релігійні свята, обрядові дійства</p>	<p>Учень</p> <p>знає, називає і пише назву своєї держави і її столиці</p> <p>знає, називає і пише державні символи України (Прапор, Герб, Гімн, мова)</p> <p>знає назву рідного міста чи села, вулиці, на якій мешкає</p> <p>знає найвідоміші народні і релігійні свята (Новий рік, свято Миколая, Різдво, Велик-</p>	<p>заохочення дітей використовувати словесне мовлення для спілкування з батьками, педагогами, дітьми з порушеним та збереженим слухом</p> <p>забезпечення єдності вимог педколективу та батьків щодо використання словесного мовлення учнями</p> <p>розрізнення на слух музичних інструментів, звучання іграшок, знайомі голоси людей, голоси тварин, визначення кількості звучань,</p>

<p>Фольклорні твори великої і малої форм слухання і відтворення українських народних казок</p> <p>відгадування загадок</p> <p>вивчення чистомовок, скоромовок, лічилки, мирилок</p>	<p>день, Івана Купала та ін.), бере участь в обрядових дійствах</p> <p>сприймає на слухо-зоровій або слухо-зоровібраційній основі адаптовані тексти українських народних казок («Курочка Ряба», «Колобок», «Ріпка», «Рукавичка», «Колосок» та ін. за вибором педагога)</p> <p>відгадує найпростіші загадки</p>	<p>напрямку звучання, гучності та тривалості звучань, розрізнення постійного й переривчастого характеру звучання</p> <p>розвиток зорового сприймання як компенсаторного механізму, що забезпечує свідоме сприймання і усвідомлення різної інформації, в тому числі зверненого мовлення (словесного в усній та писемній формі, дактильного, жестового)</p>
<p>Особливості національного мовленнєвого етикету. Правила мовленнєвої поведінки під час спілкування</p> <p>основні правила мовленнєвого етикету під час вітання, прощання, висловлення прохання, вибачення, подяки тощо</p> <p>українські норми звертання до дітей і дорослих (<i>по імені, по імені та по-батькові</i>)</p>	<p>знає напам'ять деякі чистомовки, лічилки, скоромовки, мирилки (складність змісту і мовленнєвих одиниць добирається з врахуванням можливостей дітей) і використовує їх під час рухливих ігор, організованих учителем</p> <p>дотримується мовленнєвого етикету під час вітання, прощання, подяки, вибачення, прохання</p> <p>знає і вживає українські форми звертання до дітей і дорослих</p> <p>дотримується основних норм етикету у спілкуванні з дорослими і дітьми, близькими і малознайомими людьми</p>	<p>формування навички отримання інформації через смак, запах, використовуючи прийом обмацування, постукування, уважного розглядання та ін.</p> <p>формування впевненості дитини у собі, своїй особистісній цінності</p> <p>усвідомлення мовно-культурної своєрідності спільноти людей з порушеннями слуху</p>
<p>Соціальні ролі спілкування в сім'ї</p> <p>адаптація до соціальної ролі учня</p> <p>спілкування у колективі</p> <p>етичні норми поведіння у громадських місцях (у класі, їдальні, спальні, умивальні</p>	<p>виявляє повагу до членів своєї родини (батьків, бабусь і дідусів, братів і сестер), педагогів та інших співробітників школи, товаришів</p> <p>встановлює комунікативні контакти з однокласниками доступними засобами словесного</p>	<p>встановлення соціальних контактів з носіями словесної і жестової мови</p> <p>збагачення словникового запасу назвами країни, її столиці, рідного міста або села</p>

<p>школи-інтернату, транспорті, магазині, на вулиці)</p> <p>правила поведінки на природі</p>	<p>та жестового мовлення (за можливостями дитини)</p> <p>звертається доступними мовленнєвими засобами до вчителів, школярів, технічного персоналу школи, дотримуючись норм національного етикету</p> <p>дотримується правил ввічливої поведінки у громадських місцях</p> <p>бережливо ставиться до рослин і тварин</p>	<p>збагачення мовлення мовленнєвими конструкціями українських фольклорних творів</p>
--	--	--

IV. Діяльнісна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>Формування навчально-організаційних умінь і навичок організація робочого місця</p> <p>організація навчальної діяльності</p> <p>взаємодія з різними учасниками навчального процесу</p> <p>Формування навчально-інформаційних умінь і навичок робота з підручником та навчальними посібниками</p> <p>спілкування у процесі навчання</p> <p>Формування навчально-інтелектуальних і творчих умінь та навичок виконання мисленнєвих операцій</p>	<p>Учень добирає необхідне обладнання до уроку, правильно розташовує його на парті (або іншій робочій зоні)</p> <p>дотримується правильної постави під час сидіння за партою</p> <p>правильно тримає ручку під час письма</p> <p>сприймає і розуміє завдання вчителя (ступінь допомоги залежить від можливостей дитини), виконує їх</p> <p>на слухо-зоровій або слухо-зоро-вібраційній основі сприймає відповіді однокласників, доповнює їх, виправляє помилки</p> <p>орієнтується на сторінці зошита, підручника, навчального посібника</p>	<p>привчання учня під час сприймання зверненого мовлення звертати увагу на положення органів артикуляції співрозмовника</p> <p>формування навички спряженого (разом із дорослим) промовляння</p> <p>формування навички відображеного (разом із дорослим) промовляння</p> <p>формування вміння розуміти репліки співрозмовника</p> <p>стимулювання комунікативної активності учнів</p> <p>формування операцій порівняння, групування, аналізу, синтезу, узагальнення на предметному та</p>

<p>творче застосування знань, умінь, способів діяльності в нових умовах (обставинах)</p> <p>Формування контрольно-оцінювальних умінь і навичок</p> <p>перевірка і самоперевірка усних висловлювань і письмових робіт</p> <p>оцінювання результатів навчання</p>	<p>користується закладкою</p> <p>говорить у прийнятному темпі, з відповідною силою голосу, дотриманням норм української мови (за можливостями дитини)</p> <p>ввічливо звертається до вчителя, учнів</p> <p>виокремлює у мовному потоці певні мовні одиниці (слова в реченнях, звуки і склади у словах)</p> <p>виділяє у предметах, мовних одиницях (звуках, складах, словах, реченнях) деякі характерні ознаки</p> <p>вилучає «зайвий» із групи об'єднаних за певною ознакою трьох-чотирьох об'єктів (предметів, мовних одиниць)</p> <p>робить (із допомогою вчителя або самостійно) висновок-узагальнення після виконання навчального завдання</p> <p>виконує мисленнєві операції за аналогією під час самостійної роботи</p> <p>помічає помилки у відповідях та результатах виконання завдань, своїх та однокласників</p> <p>знаходить помилки у власних письмових роботах, та виправляє їх самостійно або з допомогою</p>	<p>мовленнєвому матеріалі</p> <p>навчання планувати діяльність</p> <p>формування навичок контролю та самоконтролю під час виконання завдань</p>
--	--	---

	вчителя оцінює результати своєї навчальної діяльності за орієнтирами, даними вчителем (правильно, красиво, що саме; якщо помилився, то в чому, що треба змінити та ін.)	
--	--	--

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА МОВЛЕННЄВОГО МАТЕРІАЛУ

Сім'я:

Склад сім'ї, риси характеру родичів, рід заняття членів родини, стосунки у родині, сімейні традиції

Школа-інтернат:

Призначення приміщень, меблі і обладнання приміщень, навчальна діяльність, навчальні речі.

Пори року:

Ознаки, жива і нежива природа, діяльність людей та розваги, праця і відпочинок.

Професії:

Назви професій, яку роботу виконує.

Транспорт:

Види наземного, повітряного та водного транспорту, правила користування транспортом, вулиця, правила поведінки на вулиці.

Одяг і взуття:

Назви взуття та одягу, догляд за одягом та взуттям, сезонний одяг та взуття.

Гігієна та здоров'я:

Частини тіла людини, режим дня, дотримання правил гігієни, лікування, медичний огляд.

Тварини і птахи:

Ознаки, місце існування, харчування, користь для людини, догляд за свійськими тваринами і птахами, зоопарк.

Державні і релігійні свята:

Назви свят, народні традиції.

2 КЛАС

I. Мовленнєва змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
Сприймання і розуміння мовлення слухо-зоро-вібраційне сприймання окремих	Учень на слухо-зоро-вібраційній основі сприймає окремі	розвиток слухового-зоро-вібраційного

<p>звуків, складів, слів, словосполучень, речень, коротких текстів</p> <p>розпізнавання кількості мовних та мовленнєвих одиниць</p> <p>розрізнення у мовленнєвому матеріалі назв предметів, дій, ознак</p> <p>слухо-зоро-вібраційне сприймання емоційно забарвленої розповіді вчителя, зразків читання вчителем коротких текстів близької дітям тематики</p> <p>визначення дійових осіб у тексті</p> <p>виділення складової структури і наголосу у словах</p> <p>розуміння і відтворення інтонації речень, різних за метою висловлювання</p> <p>знаходження знайомих слів та словосполучень у сприйнятому мовленнєвому матеріалі</p> <p>усвідомлення змісту речень та текстів, орієнтуючись на знайомі слова, словосполучення, речення</p> <p>усвідомлення елементів фактичного змісту (Про кого йдеться? Що відбулося? Що зробив? Де? Коли? тощо)</p>	<p>звуки, склади, знайомі слова, словосполучення, речення із знайомих слів, короткі тексти, побудовані із знайомого мовленнєвого матеріалу та речень знайомих синтаксичних конструкцій</p> <p>визначає кількість слів у прочитаному та сприйнятому на слухо-зоровій або слухо-зоро-вібраційній основі реченні</p> <p>визначає кількість речень у надрукованому тексті та короткому, побудованому із знайомого мовленнєвого матеріалу, тексті (3-4 речення), який промовляє вчитель</p> <p>називає кількість складів у прочитаних словах та словах, сприйнятих на слухо-зоровій або слухо-зоро-вібраційній основі</p> <p>називає кількість букв у прочитаному слові та звуків у слові, сприйнятому на слухо-зоровій або слухо-зоро-вібраційній основі</p> <p>розрізнення назви предметів, дій, ознак предметів, групує їх</p> <p>на слухо-зоровій основі сприймає емоційно забарвлену розповідь вчителя</p> <p>сприймає, розуміє і наслідує виразне читання вчителя (допускаються специфічні фонетичні та граматичні помилки, які підлягають виправленню)</p> <p>називає дійових осіб тексту</p>	<p>сприймання на матеріалі окремих звуків, складів, знайомих слів, словосполучень, речень із знайомих слів та коротких текстів, побудованих із знайомого мовленнєвого матеріалу та знайомих синтаксичних конструкцій</p> <p>розрізнення кількості мовних одиниць у сприйнятому мовленні</p> <p>збагачення словникового запасу словами - назвами дій, предметів, ознак предметів</p> <p>групування слів за довжиною слова, кількістю складів за змістом (назви предметів, дій, ознак), за числами, за функціональним призначенням тощо</p> <p>формування уміння розуміти емоційне забарвлення мовлення</p> <p>формування навичок наслідування мовлення вчителя</p> <p>поділ слів на групи за запропонованою вчителем ознакою: формальною (довжини слова, кількість складів тощо), змістовною (назви предметів, дій, ознак; за числами, за функціональним призначенням тощо)</p>
--	---	--

<p>ілюстрування сприйнятого розуміння доручень, інструкцій, зауважень та завдань вчителя</p>	<p>правильно відтворює складову структуру слів і наголос у словах</p> <p>розуміє і відтворює інтонації розповідних, питальних, окличних і спонукальних речень</p> <p>знаходить знайомі слова, словосполучення у реченні, тексті, пояснює їх значення доступними мовленнєвими засобами</p> <p>усвідомлює зміст сприйнятого (сказаного, написаного) з опорою на знайомі слова, словосполучення, речення</p> <p>розуміє елементи фактичного змісту у розповіді вчителя, прочитаному тексті (Про кого йдеться? Що відбулося? Що зробив? Де? Коли? тощо)</p> <p>робить замальовки до сприйнятого усного мовлення, прочитаного тексту</p> <p>розуміє завдання вчителя, в межах матеріалу, що вивчається, які даються в усній, усно-дактильній та письмовій формі, діє згідно вказівок вчителя (встати, сісти, намалювати, показати тощо)</p> <p>виконує мовленнєві дії (розповісти, сказати, переказати тощо) за завданням вчителя</p> <p>розуміє побажання і зауваження вчителя (бути уважним, виконувати завдання швидше, промовляти правильно тощо)</p>	<p>формування комунікативних навичок</p> <p>виховання мовленнєвої активності</p> <p>формування культури ведення діалогу</p> <p>формування потреби і вміння звернутися до співрозмовника</p> <p>запам'ятання ланцюжків реплік співрозмовників</p> <p>розвиток уваги до артикуляції співрозмовника, його міміки</p> <p>формування вміння орієнтуватися на ситуацію спілкування (учасники діалогу, їх настрій, місце розмови тощо) для усвідомлення змісту сказаного</p> <p>автоматизація правильної звуковимови на матеріалі власних реплік</p> <p>засвоєння синтаксичної структури реплік діалогу</p> <p>збагачення словникового запасу словами – звертання, словами ввічливості</p> <p>відпрацювання нормального темпу</p>
--	--	--

<p>Говоріння</p> <p><u>Діалогічне мовлення</u></p> <p>ініціювання діалогу з вчителем, однокласником у знайомій навчальній або побутовій ситуації</p> <p>висловлення прохання</p> <p>висловлення побажань</p> <p>звертання</p> <p>виділення учасників та місця ведення діалогу</p> <p>прогнозування теми діалогу</p> <p>підтримання діалогу з вчителем, однокласником</p> <p>розуміння реплік співрозмовника</p> <p>побудова власних реплік</p> <p>інсценування діалогів</p> <p>культура спілкування під час діалогу</p>	<p>висловлює розуміння або нерозуміння завдання, доручення</p> <p>звертається із проханням до вчителя та однокласників у навчальних і побутових ситуаціях (щодо отримання приладдя, інструментів, матеріалів, допомоги у виконанні завдання, певних дій та ін.), використовуючи доступні мовленнєві засоби</p> <p>висловлює побажання / небажання у побуті і на уроках (“я хочу...”, “я не хочу...” тощо), використовуючи доступні мовленнєві засоби</p> <p>звертається до батьків, родичів, по імені звертається до дітей, по імені та по-батькові до дорослих</p> <p>за малюнком називає учасників діалогу та місце ведення діалогу</p> <p>визначає за малюнком про що розмова, враховуючи ситуацію, в якій відбувається діалог (учасників, місце ведення діалогу тощо), використовуючи доступні мовленнєві засоби</p> <p>розуміє репліки співрозмовника, побудовані із знайомого мовленнєвого матеріалу у знайомих навчальних та побутових ситуаціях</p> <p>відповідає на запитання про себе (як звати, прізвище, у якому класі навчається, де живе тощо),</p>	<p>промовляння</p> <p>автоматизація навичок говоріння з дотриманням прийнятної сили і висоти голосу</p> <p>регуляція мовленнєвого дихання</p> <p>контроль за звуковимовою під час розповіді</p> <p>автоматизація правильної звуковимови під час говоріння</p> <p>формування вміння дотримуватися правильної послідовності викладення думок</p> <p>формування комунікативних навичок</p> <p>розширення словникового запасу</p> <p>практичне засвоєння синтаксичних конструкцій речень</p> <p>уточнення значень слів на мовленнєвому матеріалі, що вивчається</p> <p>закріплення правильної звуковимови під час читання</p> <p>формування правильного інтонування</p>
--	---	---

<p><u>Монологічне мовлення</u> повідомлення про діяльність</p> <p>висловлення побажання, намірів, прохання</p> <p>усвідомлення послідовності викладення матеріалу у монологічному висловлюванні</p> <p>розповідь про події, що відбулися, особисті враження</p> <p>розповідь за серією малюнків</p>	<p>про батьків та найближчих родичів (як звати, де живе, ким працює тощо), про наявність приладдя, матеріалів для роботи, про виконання завдання, про скарги на здоров'я тощо побудованих, використовуючи доступні мовленнєві засоби</p> <p>будує репліки-відповіді та репліки-запитання, використовуючи знайомий мовленнєвий матеріал у побутових та навчальних ситуаціях</p> <p>бере участь у інсценуванні коротких діалогів (по 1-3 репліки), які стосуються знайомих навчальних та побутових ситуацій, з коротких казок, оповідань</p> <p>дотримується правил ведення діалогу (черговість висловлювань, звернення, слова ввічливості тощо)</p> <p>робить повідомлення про виконання завдання, якість виконання завдання, дає оцінку складності завдання, оцінює результат його виконання, розповідає про послідовність виконання завдання, використовуючи доступні мовленнєві засоби</p> <p>висловлює власні побажання, розповідає про власні наміри, пояснює їх причини, використовуючи доступні мовленнєві засоби</p> <p>висловлює прохання, пояснює своє побажання 1-3 реченнями, використовуючи доступні мовленнєві засоби</p> <p>розуміє і правильно відтворює послідовність подій (Напр.: Спочатку ... . Потім ... . У кінці ... . Вийшло</p>	<p>мовлення на матеріалі речень та текстів для читання</p> <p>засвоєння складової та звуко-буквенної структури слів</p> <p>регулювання темпу мовлення під час читання</p> <p>розвиток мовленнєвого дихання під час читання слів, словосполучень, речень різної довжини</p> <p>регулювання сили і висоти голосу під час читання</p> <p>формування навичок самоконтролю за промовлянням мовних одиниць під час читання</p> <p>уточнення словесних значень з допомогою ілюстрацій до прочитаного, контексту, пояснень вчителя</p> <p>розвиток словесної пам'яті на матеріалі віршів, що вивчаються, уривків прозових творів</p> <p>розвиток уяви на матеріалі художніх творів для читання</p> <p>формування навички писемного</p>
---	---	--

<p>опис предметів</p> <p>опис людини</p> <p>опис природи за малюнком</p> <p>план</p> <p>переказ</p>	<p>...) з допомогою малюнків</p> <p>розповідає про те, як пройшов день, що відбувалося, що робив (ла) сам та інші, що сподобалося та інше з опорою на власні замальовки, за планом та без нього</p> <p>розповідає усно з опорою на серію малюнків про зображені події (три і більше реченнями)</p> <p>описує усно та письмово предмети за планом, опорними словами кількома реченнями простих синтаксичних конструкцій</p> <p>описує усно та письмово зовнішність людини, риси характеру за планом, з допомогою опорних слів кількома реченнями простих синтаксичних конструкцій</p> <p>робить опис природи за малюнком з допомогою плану, опорних слів доступними мовленнєвими засобами, використовуючи знайомі слова та конструкції речень</p> <p>бере участь у колективному складанні плану тексту (обсяг тексту та міра допомоги вчителя залежить від можливостей дитини)</p> <p>відтворює зміст короткого тексту (від 3 до 5 речень і більше залежно від можливостей дітей) з допомогою малюнків, опорних слів, плану усно та письмово, використовуючи доступні мовленнєві засоби</p> <p>читає цілими словами</p>	<p>викладення думок</p> <p>розвиток оперативної пам'яті в процесі списування мовленнєвого матеріалу різної складності</p> <p>розвиток уваги під час письма</p> <p>розвиток аналітико-синтетичного сприймання на матеріалі друкованого та рукописного тексту</p> <p>формування умінь підтримувати та ініціювати діалоги з вчителем, однокласниками</p> <p>формування вміння робити словесно-жестовий переклад</p> <p>співвіднесення словесних і жестових позначень</p> <p>порівняння будови речень в словесній та жестовій мовах</p> <p>з'ясування значень незнайомих слів з допомогою жестової мови</p>
---	---	---

<p>Читання читання слів, які містять різну кількість складів цілими словами</p> <p>читання у прийнятному темпі</p> <p>розбірливе, плавне читання речень, коротких текстів</p> <p>дотримання словесного наголосу під час читання</p> <p>дотримання пауз</p> <p>дотримання питальної, розповідної, спонукальної та окличної інтонації у реченнях</p> <p>читання вголос</p> <p>читання пошепки</p> <p>читання по ролях</p> <p>спостереження та наслідування емоційно виразного зразку читання педагога</p>	<p>читає у прийнятному темпі, плавно, розбірливо речення, короткі тексти (оповідання, вірші, казки) (допускаються окремі специфічні орфоепічні помилки, які підлягають виправленню)</p> <p>дотримується словесного наголосу під час читання</p> <p>робить паузи на місцях розділових знаків у реченнях</p> <p>відтворює питальну, розповідну, спонукальну та окличну інтонацію під час читання</p> <p>читає вголос і пошепки</p> <p>читає оповідання та казки з діалогами по ролях (допускаються окремі специфічні орфоепічні помилки, які підлягають виправленню)</p> <p>спостерігає за виразним читанням вчителя та наслідує його</p> <p>запам'ятовує і називає заголовок, автора оповідання, казки, вірша</p> <p>називає дійових осіб оповідання, вірша, казки</p> <p>розуміє зміст прочитаного, орієнтуючись на знайомі слова, словосполучення, синтаксичні конструкції</p> <p>з'ясовує значення незрозумілих слів, словосполучень, речень через запитання до вчителя, ілюстрації</p>	
---	---	--

<p>співставлення під час читання мовленнєвих одиниць з їх образними та жестовими відповідниками</p> <p>заголовок, автор твору</p> <p>дійові особи твору</p> <p>розуміння змісту прочитаного</p> <p>співвіднесення окремих речень та частин тексту з ілюстраціями</p> <p>декламування з пам'яті віршів</p> <p>відповіді на запитання до прочитаного</p> <p>інсценування прочитаного</p> <p>ілюстрування частин тексту</p> <p>Письмо</p> <p>списування мовленнєвого матеріалу</p> <p>підписи під малюнками</p> <p>писемний виклад думок</p>	<p>добирає малюнки до окремих речень, частин тексту</p> <p>розказує по пам'яті вірші кілька (кількість, розмір та складність змісту залежить від можливостей дитини)</p> <p>дає відповіді на запитання за змістом прочитаного своїми словами або знаходить у тексті</p> <p>бере участь у інсценуванні прочитаних творів з відповідним мовленнєвим оформленням</p> <p>малює ілюстрації до частин прочитаного твору</p> <p>списує слова, словосполучення, речення, короткі рукописні та друковані тексти</p> <p>робить підписи під окремими малюнками, з серії сюжетних малюнків</p> <p>робить письмовий опис подій, власних вражень, предметів, природи, людини, використовуючи знайомий мовленнєвий матеріал</p> <p>складає коротке письмове оповідання за серією малюнків, використовуючи знайомий мовленнєвий матеріал</p>	
--	--	--

II. Мовна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>Звуки і букви <u>голосні звуки</u> - сприймання і розрізнення, - місце у слові, - наголошені і ненаголошені Голосні</p> <p><u>приголосні звуки</u> - слухо-зоро-вібраційне сприймання, порівняння артикуляції та звучання, розрізнення (за можливістю) приголосних звуків, - глухі і дзвінкі приголосні, - тверді та м'які приголосні, - позначення м'якості приголосних на письмі м'яким знаком, - подвоєні приголосні</p> <p>вживання букв <i>я, ю, є, ї</i> та звуки, які вони позначають</p> <p>вживання буквосполучення <i>йо,ьо</i></p> <p><u>Слово</u> назви предметів, дій, ознак</p>	<p>Учень на слухо-зоровій або слухо-зоро-вібраційній основі сприймає, розрізняє та правильно відтворює вимову голосних звуків</p> <p>визначає місце голосного звука у слові</p> <p>розрізняє наголошені і ненаголошені голосні</p> <p>на слухо-зоровій або слухо-зоро-вібраційній основі сприймає, розрізняє приголосні звуки, порівнює їх артикуляцію та звучання (практично без термінів)</p> <p>розрізняє, називає глухі і дзвінкі приголосні, визначає глухість-дзвінкість приголосних звуків у словах на слухо-вібраційній основі</p> <p>розрізняє, називає м'які і тверді приголосні, визначає м'якість-твердість приголосних звуків у словах</p> <p>позначає м'якість приголосних на письмі з допомогою м'якого знаку</p> <p>правильно вимовляє і передає на письмі подвоєння приголосних</p> <p>вживає на письмі букви <i>я, ю, є, ї</i> та промовляє звуки, які вони позначають</p> <p>вживає буквосполучення <i>йо,ьо</i> і вимовляє слова з ними</p> <p>розрізняє назви предметів, дії, ознаки предметів, групує їх</p>	<p>виховання навичок самоконтролю за вимовою звуків ізольовано та у мовленнєвих одиницях різної складності</p> <p>автоматизація правильної звуковимови у мовленнєвих одиницях різної складності</p> <p>корекція недоліків звуковимови у процесі роботи над звуками української мови</p> <p>розвиток слухової уваги і слухового сприймання на матеріалі окремих звуків, складів, слів</p> <p>сприймання, розрізнення, запам'ятання артикуляційних образів звуків ізольовано, у складах і словах</p> <p>співвіднесення слів і відповідних образів</p> <p>групування слів за різними ознаками (практично без термінів): за родовими ознаками, за однією та множиною, назви предметів, дій та ознак, за кількістю складів тощо</p> <p>порівняння вимови і написання слів</p>

<p>істоти та неістоти</p> <p>слова протилежного значення</p> <p>слова подібного значення</p> <p>слова чоловічого, жіночого та середнього роду</p> <p>слова в однині і у множині</p> <p>слова, що відповідають на питання <i>хто? що?</i></p> <p>слова, що відповідають на питання <i>який? яка? яке? які?</i></p> <p>слова, що відповідають на питання <i>що робив? (-ла?, ло?, ли?), що робить?(-лю?, -иш?, -лять?), що буде (-ду, - уть) робити?</i></p>	<p>вживає в усному мовленні у доступних мовленнєвих конструкціях та на письмі слова, які означають назви предметів, ознаки та дії</p> <p>розрізняє істоти та неістоти</p> <p>вибирає пари слів протилежного значення із заданого набору слів</p> <p>добирає слова протилежного значення до заданих слів</p> <p>знаходить слова подібного значення серед низки запропонованих слів</p> <p>добирає слова подібного значення до заданих слів із запропонованих та з пам'яті</p> <p>замінює слова у словосполученнях та реченнях словами подібного значення</p> <p>розрізняє слова чоловічого, жіночого та середнього роду (практично) за закінченнями, групує слова за родом</p> <p>розрізняє знайомі слова, що стоять у множині та однині за закінченнями, групує слова за числом</p> <p>правильно вживає в усному та писемному мовленні знайомі слова в однині і множині</p> <p>розрізняє слова, що відповідають на питання <i>хто? що?</i>, групує їх за питаннями</p>	<p>усвідомлення значень слів через роботу з ілюстраціями, драматизацію, запитання, пояснення, словесно-жестовий переклад</p> <p>навчання висловлювати думки у писемній формі</p> <p>розширення словникового запасу на мовленнєвому матеріалі, який вивчається</p> <p>формування навичок усно-дактильного самодиктування при списуванні та написанні під диктовку (з навчальною метою, без оцінювання)</p> <p>засвоєння основних синтаксичних конструкцій словосполучень і речень</p> <p>розвиток словесної пам'яті на матеріалі словосполучень та речень</p> <p>засвоєння типів узгодження слів у словосполученнях та реченнях (без термінів практично)</p> <p>розвиток “чуття мови” на доступному мовленнєвому матеріалі</p> <p>засвоєння ритміко-інтонаційних</p>
--	--	---

<p>Речення, словосполучення кількість слів у реченні</p> <p>розповідні, питальні, окличні, спонукальні речення</p> <p>типи синтаксичних структур речень</p> <p>побудова речень із запропонованих вчителем слів</p> <p>побудова речень за демонстрацією</p>	<p>добирає слова до питань <i>хто? що?</i></p> <p>добирає запитання <i>хто? що?</i> до слів</p> <p>розрізняє слова, що відповідають на питання <i>який? яка? яке?які?</i>, групує їх за питаннями</p> <p>добирає слова до питань <i>який? яка? яке?які?</i></p> <p>добирає запитання <i>який? яка? яке?які?</i> до слів</p> <p>розрізняє слова, що відповідають на питання <i>що робив? (-ла?, ло?, ли?), що робить?(-лю?, -ши?, -лять?), що буде (-ду, -уть) робити?</i>, групує їх за питаннями</p> <p>добирає слова до питань <i>що робив? (-ла?, ло?, ли?), що робить?(-лю?, -ши?, -лять?), що буде (-ду, -уть) робити?</i></p> <p>визначає кількість слів у реченні</p> <p>розрізняє розповідні, питальні, окличні, спонукальні речення, групує речення за метою висловлювання, орієнтуючись на розділові знаки в кінці речення (практично, без термінів)</p> <p>вживає в усному та писемному мовленні розповідні, питальні, окличні, спонукальні речення</p> <p>дотримується інтонаційного оформлення розповідних, питальних, окличних, спонукальних речень (за можливостями дитини)</p> <p>будує речення (за зразком, за питаннями, за демонстрацією дій, за малюнками, за власними спостереженнями,</p>	<p>собливостей речень різних типів</p> <p>усвідомлення типовості синтаксичних конструкцій через використання та побудову речень типових синтаксичних конструкцій у різних мовленневих ситуаціях з різноманітним смисловим навантаженням</p> <p>усвідомлення взаємозамінності мовленнєвого матеріалу на прикладах слів та словосполучень, схожих за значенням, які входять до складу речень</p> <p>збагачення знань про навколишній світ в процесі роботи над змістом тексту</p> <p>усвідомлення змісту тексту, з орієнтацією на знайомі слова, словосполучення, мовні конструкції</p> <p>розуміння слів, з орієнтацією на знайомі частини слова, контекст</p> <p>усвідомлення логіки послідовності викладення думок на матеріалі тексту</p> <p>запам'ятання норм правопису</p> <p>розвиток дрібної моторики руки</p>
---	---	--

<p>дій</p> <p>побудова речень до малюнків</p> <p>утворення речень за спостереженнями та враженнями дітей</p> <p>узгодження слів у реченнях</p> <p>практичне вживання прийменників у реченнях</p> <p>вживання слів в однині та множині у реченнях</p> <p>заміна слів у реченнях словами схожими за значенням</p> <p>розповсюдження речень за запитаннями вчителя</p> <p>конструювання речень із заданим словом, словосполученням</p> <p>питання до речень</p> <p>конструювання словосполучень</p> <p>заміна слів у словосполученнях</p> <p>питання до словосполучень</p>	<p>враженнями із запропонованих вчителем слів, самостійно) типових синтаксичних конструкцій (практично, без термінів):</p> <p>- підмет (іменник або особовий займенник в однині або множині) + присудок (дієслово минулого, теперішнього або майбутнього часу) + прямий додаток (іменник, істота або неістота, чоловічого, жіночого або середнього роду, однина або множина) /Напр.:Я ліплю яблуко. Кішка зловила мишку/</p> <p>- підмет + присудок - прикметник /Напр.:Яблуко зелене/</p> <p>- підмет + присудок + прямий додаток – іменник у давальному відмінку /Напр.:Вова подарував квіти мамі/</p> <p>- підмет + присудок + додаток – іменник у родовому відмінку з прийменником для; в орудному відмінку з прийменником з (зі, із) /Напр.:Діти зробили шпаківню для птахів/</p> <p>- підмет + присудок + обставина /Напр.:Я пишу рівно. Діти пішли в їдальню/</p> <p>- означення – займенник, прикметник або числівник + підмет + присудок + додаток /Напр.:Моя мама лікує дітей./</p> <p>- означення + підмет + присудок + обставина /Напр.:Сірі хмари пливають у небі/</p> <p>замінює окремі слова у реченнях словами схожими за значенням, які добирає із даних вчителем або самостійно</p> <p>поширює речення словами, дібраними за запитаннями вчителя</p> <p>складає речення із заданим словом, словосполученням</p> <p>розуміє питання до окремих слів у реченні <i>хто?що?що робить (-иш, -лять)? що робив (-ла, -в, -ли, -ло)?що зробив(-ла, -ли, -ло)?що буде (-уть, -еш, -</i></p>	<p>розвиток уваги під час письма</p> <p>розвиток оперативної пам'яті під час письма</p> <p>формування навичок словесно-жестового та жестово-словесного перекладу</p> <p>порівняння способів передачі змісту словесними та жестовими засобами</p> <p>формування комунікативних навичок засобами словесної мови</p> <p>формування навичок вільного спілкування у середовищі носіїв словесної та жестової мови</p> <p>закріплення та вживання у мовленнєвому спілкуванні знань з української мови</p>
---	--	--

<p>Текст заголовок</p> <p>тема та основний зміст тексту</p> <p>малюнки до тексту</p> <p>питання до тексту</p> <p>значення слів, словосполучень у тексті</p> <p>поділ тексту на частини</p>	<p><i>ете)робити?який?яка?яке?чий?чия?чие?де?коли?звідки?з чого?для кого?для чого?у кого? у чого? з ким? з чим?як? тощо</i></p> <p>дає відповіді на питання до речень</p> <p>ставить питання до слів у реченнях</p> <p>складає словосполучення із даних слів</p> <p>замінює слова у словосполученнях на схожі за значенням, які добирає із даних вчителем або самостійно</p> <p>складає словосполучення із знайомих слів за запитаннями вчителя</p> <p>добирає запитання до слів у словосполученнях</p> <p>знаходить, читає, називає, запам'ятовує заголовок тексту</p> <p>запитує про що (про кого) оповідання (казка, вірш)</p> <p>дає відповідь на запитання “Про що (про кого) оповідання (казка, вірш)?”, використовуючи доступні мовленнєві конструкції</p> <p>відбирає малюнки, які підходять до змісту тексту з низки запропонованих</p> <p>розташовує малюнки до тексту послідовно у відповідності до перебігу подій у тексті</p>	
---	--	--

<p>план тексту</p> <p>переказ</p>	<p>робить замальовки до частин тексту, пояснює їх зміст, використовуючи доступні мовленнєві конструкції, підписує їх</p> <p>дає відповіді на питання за змістом тексту, використовуючи доступні мовленнєві конструкції (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>ставить питання про зміст тексту, використовуючи доступні мовленнєві конструкції</p> <p>усвідомлює значення слів та словосполучень за знайомою частиною слова, за контекстом, з допомогою запитань до вчителя</p> <p>з'ясовує значення незнайомих слів, словосполучень</p> <p>ділить текст на логічні частини з допомогою малюнків</p> <p>з допомогою вчителя (колективно) складає план тексту, користуючись малюнками до тексту</p> <p>передає зміст короткого тексту з допомогою низки питань за змістом тексту, малюнків та плану усно та письмово, використовуючи доступні мовленнєві засоби</p> <p>правильно вживає розділові знаки в кінці речення та між однорідними членами речення.</p> <p>пише початок речення та власні назви з великої букви.</p> <p>переносить частини слів на інший рядок з дотриманням</p>	
-----------------------------------	---	--

<p>Правопис розділові знаки в кінці речення та між однорідними членами речення</p> <p>написання початку речення та власних назв з великої букви</p> <p>поскладовий перенос слів</p> <p>написання слів з апострофом</p> <p>перенос слів з м'яким знаком</p> <p>позначення м'якості приголосних на письмі м'яким знаком</p> <p>Графічні навички письма. Техніка письма. Культура оформлення письмових робіт гігієна письма темп письма оформлення письмових робіт ведення зошитів</p>	<p>правил поскладового переносу</p> <p>правильно вживає апостроф на письмі</p> <p>правильно робить перенос слів з м'яким знаком</p> <p>позначає м'якість приголосних на письмі з допомогою м'якого знаку</p> <p>дотримується гігієнічних норм під час письма; орієнтується на сторінці зошита</p> <p>пише у нормальному темпі</p> <p>пише каліграфічно, з дотриманням правильного нахилу, дотримується правильної конфігурації букв та правильного поєднання букв</p> <p>дотримується правил оформлення письмових робіт</p> <p>дотримується правил ведення зошитів з української мови</p>	
---	---	--

III. Соціокультурна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
Тематичні групи слів, що називають		

<p>державу, її столицю, державну символіку, реалії життя народу закріплення і розширення знань про державу Україну, її столицю</p> <p>характерні особливості державних символів України</p> <p>значення української мови як державної</p> <p>мала батьківщина</p> <p>національні символи України — верба, калина, вишитий рушник та ін.</p> <p>народні і релігійні свята, обрядові дійства під час цих їх святкування</p> <p>Фольклорні твори великої і малої форм читання в особах уривків з українських народних казок</p> <p>визначення позитивних і негативних персонажів</p> <p>відтворення діалогічного мовлення</p>	<p>Учень знає, називає і записує назву рідної держави і її столиці</p> <p>розпізнає державні символи України (Прапор, Герб, Гімн)</p> <p>розуміє значення української мови як державної</p> <p>розрізняє велику і малу батьківщини</p> <p>знає, називає, записує назву рідного міста чи села, вулиці, на якій мешкає</p> <p>знає, називає, записує свою домашню адресу</p> <p>має уявлення про українські національні символи (<i>верба, калина, вишитий рушник</i> та ін.)</p> <p>знає найвідоміші народні і релігійні свята (Новий рік, Різдво, Великдень, Трійця, свято Миколая та ін.), бере участь в обрядових дійствах, якими вони супроводжуються</p> <p>читає короткі адаптовані тексти українських народних казок, відтворює їх зміст доступними мовленнєвими засобами</p> <p>аналізує вчинки персонажів (ступінь допомоги вчителя та добір мовленнєвих одиниць визначається можливостями дитини)</p>	<p>заохочення дітей використовувати словесне мовлення для спілкування з батьками, педагогами, дітьми з порушеним та збереженим слухом</p> <p>забезпечення єдності вимог педколективу та батьків щодо використання словесного мовлення учнями</p> <p>визначення кількості звучань, напрямку звучання, гучності та тривалості звучань, розрізнення постійного й переривчастого характеру звучання</p> <p>розвиток зорового сприймання як компенсаторного механізму, що забезпечує свідоме сприймання і усвідомлення різної інформації, в тому числі зверненого мовлення (словесного в усній та писемній формі, дактильного, жестового)</p> <p>формування впевненості дитини у собі, своїй особистісній цінності</p>
--	---	---

<p>персонажів</p> <p>відгадування і вивчення загадок</p> <p>вивчення закличок, лічилок, мирилок, дитячих пісень, колядок, щедрівок, ознайомлення з особливостями їх вживання</p> <p>Особливості національного мовленнєвого етикету.</p> <p>Правила мовленнєвої поведінки під час спілкування</p> <p>вивчення різних варіантів українських формул мовленнєвого етикету вітання, прощання, прохання, вибачення</p> <p>добір формул мовленнєвого етикету залежно від віку і статусу особи, з якою відбувається спілкування</p> <p>Соціальні ролі</p> <p>родинні стосунки</p> <p>соціальна роль учня</p> <p>правила поведінки у громадських місцях (у бібліотеці, на ігровому майданчику, на днях народження тощо)</p> <p>правила поведінки на природі</p>	<p>відтворює або читає по ролям невеликі, доступні за змістом діалоги персонажів, передає інтонаційними і мімічними засобами їхній характер</p> <p>відгадує доступні загадки, знає напам'ять деякі з них</p> <p>знає напам'ять заклички, лічилки, мирилки, дитячі пісні, колядки, щедрівки і використовує їх в іграх та під час обрядових дійств</p> <p>знає і вживає українські формули мовленнєвого етикету вітання, прощання, прохання, вибачення</p> <p>обирає доречні формули мовленнєвого етикету у спілкуванні з різними людьми, залежно від їхнього віку, статусу, родинних стосунків тощо</p> <p>дотримується правил етикету в стосунках із членами родини (батьками, бабусями, дідусями, братами, сестрами)</p> <p>ставиться з повагою до оточуючих</p> <p>встановлює комунікативні контакти з учнями та персоналом шкіл із допомогою словесної або жестової мови</p> <p>дотримується правил поведінки у громадських місцях (у бібліотеці, на ігровому майданчику, на днях народження тощо)</p>	
---	---	--

ставлення до природи	дотримується правил мовленнєвого етикету	
спостереження за природними явищами та їх словесний опис	бережливо ставиться до природи, спостерігає за природними явищами та описує результати своїх спостережень доступними мовленнєвими засобами	

IV. Діяльнісна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>Формування навчально-організаційних умінь і навичок організація робочого місця</p> <p>організація навчальної діяльності</p> <p>взаємодія з іншими учасниками навчального процесу</p> <p>Формування навчально-інформаційних умінь і навичок робота з підручником</p> <p>користування додатковими навчальними посібниками</p> <p>спілкування у процесі навчання</p> <p>Формування навчально-інтелектуальних і творчих умінь та навичок виконання мисленнєвих операцій</p> <p>творче застосування знань, умінь, способів діяльності в нових умовах (обставинах)</p>	<p>Учень своєчасно готується до уроку</p> <p>самостійно добирає необхідне навчальне приладдя</p> <p>підтримує порядок на робочому місці</p> <p>дбайливо ставиться до своїх і чужих навчальних речей</p> <p>розуміє і виконує завдання вчителя</p> <p>дотримується певної послідовності виконання завдання під керівництвом учителя (з чого почну, що зроблю потім, чим закінчу)</p> <p>переключається з одного виду роботи на інший</p> <p>орієнтується в часі, відведеному на виконання поставленого завдання</p> <p>має уявлення про режим розумової праці під час виконання домашніх завдань</p>	<p>привчання учня під час сприймання зверненого мовлення звертати увагу на положення органів артикуляції співрозмовника</p> <p>формування навички спряженого (разом із дорослим) промовляння</p> <p>формування навички відображеного (разом із дорослим) промовляння</p> <p>формування вміння розуміти репліки співрозмовника</p> <p>стимулювання комунікативної активності учнів</p> <p>формування операцій порівняння, групування, аналізу, синтезу, узагальнення на предметному та мовленнєвому матеріалі</p> <p>навчання планувати власну діяльність</p>

<p>Формування контрольньо-оцінювальних умінь і навичок перевірка і самоперевірка усних висловлювань і письмових робіт</p> <p>оцінювання результатів навчання</p>	<p>сприймає на слухо-зоровій основі і доповнює відповіді однокласників</p> <p>співпрацює з однокласниками в парі, малих групах, бере участь у колективній роботі</p> <p>користується підручником та навчальними посібниками</p> <p>орієнтується в умовних позначеннях підручника та посібників</p> <p>знаходить потрібний матеріал у підручниках та посібниках</p> <p>працює з дидактичним, роздатковим матеріалом</p> <p>працює в зошитах із друкованою основою</p> <p>відповідає на поставлені запитання, використовуючи доступні мовленнєві засоби</p> <p>відтворює послідовність подій і явищ у тексті (прочитаному, сприйнятому на слухо-зоровій основі з елементами драматизації, жестовим супроводом)</p> <p>добирає запитання до уривків тексту</p> <p>виділяє у предметах, мовних одиницях головні ознаки (ступінь допомоги вчителя залежить від можливостей дитини)</p>	<p>формування навичок контролю та самоконтролю під час виконання завдань</p> <p>навчання робити повідомлення про виконання завдання, якість виконання завдання, давати оцінку складності завдання, оцінювати результат його виконання, розповідати про послідовність виконання завдання</p> <p>навчання висловлювати власні побажання, розповідати про власні наміри, пояснювати їх причини</p> <p>формування вмінь працювати парами, малими групами. колективно</p>
--	---	--

	<p>встановлює тотожність, схожість і відмінність між предметами, мовними одиницями чи явищами у словесній та жестовій мовах</p> <p>виконує групування предметів, мовних об'єктів (за видовими і родовими ознаками, вилучає «зайвий» серед чотирьох-п'яти однорідних практично)</p> <p>встановлює логічну послідовність викладу подій з допомогою малюнків, опорних слів, словосполучень</p> <p>переносить знання і способи діяльності в іншу аналогічну ситуацію</p> <p>уважно стежить за усними відповідями однокласників, виправляє помилки</p> <p>перевіряє власні письмові роботи</p> <p>оцінює результати навчання свої й однокласників за орієнтирами, даними вчителем</p>	
--	--	--

РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА ДІАЛОГІВ:

1. Про себе.
2. Про свою родину.
3. Про свою країну.
4. Про свою малу батьківщину.
5. Про близьких, знайомих, товаришів.
6. Про відзначення державних, релігійних та народних свят.
7. Про діяльність, що виконується, виконувалася або буде виконуватися самостійно (завдання, цілі діяльності, її складність, виконання завдання, результат діяльності, необхідні матеріали, їх наявність тощо).
8. Діалоги пізнавального характеру (про погоду, природні явища, рослинний та тваринний світ, про стан здоров'я тощо).
9. Про події, які відбуваються (про уроки, відпочинок, святкування, екскурсії, вчинки дітей тощо).

10. Теми за вибором вчителя.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА МОВЛЕННЄВОГО МАТЕРІАЛУ:

Наша держава

Пори року

Події з власного життя, життя класу, школи.

Родина

Тварини

Рослинний світ

Канікули

Свята

Розваги

Теми за вибором вчителя

3 КЛАС

I. Мовленнєва змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>Сприймання і розуміння мовлення</p> <p>слухо-зоро-вібраційне сприймання окремих звуків, складів</p> <p>слухо-зоро-вібраційне сприймання знайомих та нових слів з опорою на ритм слова, видимі артикулеми</p> <p>слухо-зоро-вібраційне сприймання емоційно забарвленої розповіді вчителя</p> <p>усвідомлення змісту виразного читання вчителя через емоційне забарвлення мовлення</p> <p>наслідування емоційно забарвленого читання</p>	<p>Учень</p> <p>на слухо-зоровій або слухо-зоро-вібраційній основі сприймає і розрізняє окремі звуки</p> <p>відтворює сприйняті на слухо-зоровій або слухо-зоро-вібраційній основі склади</p> <p>на слухо-зоровій або слухо-зоро-вібраційній основі сприймає та відтворює сприйняті знайомі та нові слова з опорою на ритм слова та видимі артикулеми</p> <p>на слухо-зоровій або слухо-зоро-вібраційній основі сприймає емоційно забарвлену розповідь вчителя</p> <p>усвідомлює зміст виразного читання вчителя через емоційне забарвлення мовлення та з опорою на</p>	<p>спостереження і аналіз побутових ситуацій з мовленнєвим супроводом</p> <p>обстеження предметів, використовуючи зорові, тактильні відчуття, дотик, нюх з мовленнєвим супроводом</p> <p>спостереження за різними об'єктами з мовленнєвим супроводом</p> <p>запам'ятання та аналіз вражень, отриманих під час екскурсій з використанням доступних мовленнєвих засобів</p>

<p>та розповіді вчителя</p> <p>наслідування темпо-ритмічних та інтонаційних особливостей мовлення вчителя</p> <p>прогнозування того, про що йдеться у тексті за заголовком, ілюстраціями</p> <p>ілюстрування елементів тексту</p> <p>драматизація елементів тексту</p> <p>знаходження у мовленнєвому матеріалі незнайомих слів та з'ясування їх значення</p> <p>усвідомлення змісту сприйнятого мовленнєвого матеріалу, орієнтуючись на знайомі слова та синтаксичні конструкції</p> <p>виділення елементів фактичного змісту мовленнєвого матеріалу</p> <p>розуміння завдань, доручень, інструкцій, заохочень, заборон вчителя</p> <p>розуміння запитань</p>	<p>наочні матеріали</p> <p>наслідує емоційно забарвлену розповідь вчителя (міра наближення до орфоепічних норм залежить від слухо-мовленнєвих можливостей дитини)</p> <p>наслідує темпо-ритмічні та інтонаційні особливості мовлення вчителя (міра наближення до орфоепічних норм залежить від слухо-мовленнєвих можливостей дитини)</p> <p>за заголовком та ілюстраціями прогнозує тему та основний зміст текста</p> <p>робить замальовки до прочитаного та пояснює їх зміст, використовуючи доступні мовленнєві засоби</p> <p>бере участь у драматизації елементів тексту з відповідним мовленнєвим оформленням (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>знаходить незнайомі слова і незрозумілі словосполучення і з'ясовує їх значення через запитання до вчителя, однокласника, словник, розташований на дошці</p> <p>усвідомлює зміст сприйнятого мовленнєвого матеріалу, орієнтуючись на знайомі слова та синтаксичні конструкції, передає його з допомогою ілюстрацій, замальовок, усно та писемно (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p>	<p>співвіднесення мовленнєвих одиниць з їх предметно-образними відповідниками</p> <p>групування слів за формальними та змістовими ознаками</p> <p>усвідомлення змісту речень та тексту з опорою на знайомі слова, словосполучення та конструкції речень</p> <p>формування навичок наслідування зразків мовлення</p> <p>формування комунікативних навичок</p> <p>розвиток слухового сприймання на мовленнєвому матеріалі, що вивчається</p> <p>формування навичок полісенсорного слухо-зоро-вібраційного сприймання мовленнєвого матеріалу</p> <p>формування комунікативних навичок засобами словесної та жестової мови</p> <p>виховання мовленнєвої активності</p> <p>формування культури ведення діалогу</p>
---	---	---

<p>Говоріння <u>Діалогічне мовлення</u> учасники діалогу</p> <p>місце ведення діалогу</p> <p>тема і основний зміст діалогу</p> <p>ініціювання діалогу з вчителем, однокласниками</p> <p>звернення із проханням, побажанням, пропозицією, скаргою, запитанням до вчителя, однокласників.</p> <p>підтримання діалогу</p> <p>розуміння реплік співрозмовника, побудованих на знайомому мовленнєвому матеріалі у знайомих навчальних та побутових ситуаціях</p> <p>побудова власних реплік з допомогою допоміжного матеріалу (мовленнєвих конструкцій та малюнків)</p> <p>відповіді на запитання</p>	<p>називає елементи фактичного змісту сприйнятого: <i>про кого? про що йдеться? що зробив герой?</i> тощо (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>розуміє запитання вчителя і однокласників, побудовані із знайомого мовленнєвого матеріалу, про власну діяльність, про діяльність товариша, питання пізнавального характеру (про рослинний і тваринний світ, про природу, погоду, про людину і її діяльність, про знайомі предмети тощо)</p> <p>називає учасників діалогу, місце проведення діалогу, визначає зміст діалогу за малюнками, у реальних ситуаціях та в інсценованих ситуаціях</p> <p>звертається до вчителя, товариша з проханням, побажанням, пропозицією, скаргою, запитанням тощо, використовуючи доступні мовленнєві конструкції</p> <p>розуміє репліки співрозмовника у знайомих навчальних та побутових ситуаціях, які побудовані на знайомому мовленнєвому матеріалі</p> <p>будує репліки-звернення та репліки-відповіді з допомогою допоміжного матеріалу (мовленнєвих конструкцій та малюнків)</p> <p>відповідає на запитання про себе, про батьків і близьків родичів, друзів, про школу, про знайомі предмети і ситуації, про власну діяльність, про події,</p>	<p>формування потреби і вміння звернутися до співрозмовника з пропозиціями, проханнями, для обговорення подій, з метою поділитися думками тощо</p> <p>розвиток пам'яті на матеріалі реплік співрозмовника</p> <p>розвиток уваги до артикуляції співрозмовника, його міміки під час ведення діалогу</p> <p>формування вміння орієнтуватися на ситуацію спілкування (учасники діалогу, їх настрій, місце проведення діалогу тощо) для усвідомлення змісту сказаного</p> <p>автоматизація правильної звуковимови на матеріалі власних реплік</p> <p>засвоєння синтаксичної структури реплік діалогу (практично без термінів)</p> <p>збагачення словникового запасу словами – звертання, словами ввічливості</p> <p>усвідомлення, запам'ятання та відтворення послідовності</p>
---	---	---

<p>інсценування діалогів на побутову тему</p> <p>інсценування діалогів з казок, оповідань, віршів, розповіді вчителя</p> <p>правила культури спілкування під час діалогу</p> <p><u>Монологічне мовлення</u> план</p> <p>твір-оповідання за серією малюнків</p>	<p>що відбулися, враження від побаченого, пережитого тощо (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>бере участь у інсценуванні діалогів (1-3 та більше репліки кожного співрозмовника), які стосуються знайомих навчальних та побутових ситуацій, з відповідним мовленнєвим оформленням (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>бере участь у інсценуванні діалогів з казок, оповідань, віршів, розповіді вчителя з відповідним мовленнєвим оформленням (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>дотримується правил культури спілкування під час діалогу</p> <p>складає усну та письмову розповідь за докладним та коротким планом (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>бере участь у колективному складанні плану</p> <p>самостійно або з допомогою вчителя складає план оповідання</p> <p>складає оповідання за серією малюнків, користуючись планом (з допомогою вчителя або самостійно)</p>	<p>викладення матеріалу у монологічному висловлюванні.</p> <p>відпрацювання нормального темпу мовлення</p> <p>регулювання сили і висоти голосу під час говоріння</p> <p>розвиток мовленнєвого дихання на матеріалі монологічних висловлювань</p> <p>формування навичок самоконтролю над звуковимовою</p> <p>автоматизація правильної звуковимови під час промовляння монологічного висловлювання</p> <p>усне та письмове відтворення основних подій тексту</p> <p>відтворення послідовності подій з допомогою малюнків, слів-назв дій, плану</p> <p>відтворення змісту різними словами (із запропонованих вчителем або дібраних самостійно залежно від можливостей дитини)</p> <p>закріплення правильної звуковимови під час читання</p>
--	--	--

твір-оповідання за картиною	складає оповідання за картиною, користуючись планом (з допомогою вчителя або самостійно)	формування навичок інтонування мовлення на матеріалі речень та текстів для читання
опис подій	розповідає про виконану роботу, про побачене, прочитане, пережите (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)	
опис людини	робить записи про виконану роботу, про побачене, прочитане, пережите (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)	засвоєння складової та звуко-буквенної структури слів на доступному мовному та мовленнєвому матеріалі
опис предмету		регулювання темпу мовлення під час читання
порівняльна характеристика предметів		
опис природи		
лист	складає усно та писемно опис людини (зовнішність, характер тощо), користуючись планом (з допомогою вчителя або самостійно) (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)	розвиток мовленнєвого дихання під час читання слів, словосполучень, речень різної довжини
переказ	складає усно та писемно опис предмета (призначення, форма, колір, смак, розмір тощо), користуючись планом (з допомогою вчителя або самостійно) (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)	регулювання сили і висоти голосу під час читання
	складає усно та письмово порівняльну характеристику двох предметів, користуючись планом (з допомогою вчителя або самостійно) (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)	формування навичок самоконтролю за промовлянням мовних одиниць під час читання
		уточнення словесних значень з допомогою ілюстрацій до прочитаного, контексту, пояснень вчителя
		розвиток словесної пам'яті на матеріалі віршів, що вивчаються, уривків прозових творів
	складає усно та письмово опис природи за власним спостереженням, замальовками, зробленими на	

	<p>екскурсії, користуючись планом (з допомогою вчителя або самостійно) (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>пише листи батькам, бабусі, другу, користуючись планом (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>складає план переказу (з допомогою вчителя або самостійно)</p> <p>пише переказ короткого оповідання, користуючись планом (міра допомоги вчителя визначається можливостями дитини) (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>читає розбірливо, плавно, у прийнятному темпі, з дотриманням словесного наголосу (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>дотримується прийнятного інтонування питальних, розповідних, спонукальних та окличних речень (виразність може різнитися в залежності від слухомовленнєвих можливостей дитини)</p> <p>з'ясовує основний зміст прочитаного з допомогою запитання "Про що говориться в оповіданні? (казці, вірші)"</p> <p>називає елементи фактичного змісту прочитаного</p>	<p>розвиток уяви на матеріалі художніх творів для читання</p> <p>розвиток самоконтролю під час письма</p> <p>формування навички писемного викладення думок</p> <p>розвиток оперативної пам'яті в процесі списування мовленнєвого матеріалу різної складності</p> <p>розвиток уваги під час письма</p> <p>розвиток аналітико-синтетичного сприймання на матеріалі друкованого та рукописного тексту</p>
--	--	--

<p>Читання читання розбірливе, плавне у нормальному темпі, з дотриманням словесного наголосу</p> <p>інтонування питальних, розповідних, спонукальних та окличних речень</p> <p>усвідомлення змісту прочитаного</p> <p>ілюстрування прочитаного</p> <p>інсценування</p> <p>усне відтворення смислу елементів прочитаного тексту та цілого тексту</p> <p>запитання за змістом прочитаного</p> <p>жанри літературних творів</p> <p>дійові особи</p> <p>правила орфоєпії</p> <p>декламування віршів та уривків прозових творів</p> <p>читання вголос та пошепки</p>	<p>усвідомлює зміст прочитаного, орієнтуючись на знайомі слова і конструкції речень</p> <p>з'ясовує незрозуміле у прочитаному через запитання до вчителя, ілюстрації, словник нових слів, розташований на дошці</p> <p>робить ілюстрації до частин прочитаного, підписи та усні пояснення до них (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>бере участь в інсценуванні прочитаного з відповідним мовленнєвим оформленням</p> <p>відтворює зміст елементів прочитаного тексту та цілого тексту усно доступними мовленнєвими засобами (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>розуміє запитання до тексту, побудовані із знайомого мовленнєвого матеріалу</p> <p>відповідає на запитання за змістом прочитаного, використовуючи доступні мовленнєві засоби</p> <p>розрізняє і називає жанри літературних творів (вірш, оповідання, казка, загадка)</p> <p>називає дійових осіб прочитаного вірша, оповідання, казки та розповідає про їхні дії, використовуючи знайомий мовленнєвий матеріал</p>	
---	---	--

<p>наслідування емоційно виразного читання вчителя</p> <p>формальні ознаки тексту (заголовок, початок, кінець, частини)</p> <p>характеристика вчинків героїв прочитаного твору</p>	<p>дотримується основних правил орфоепії під час бесіди за текстом, переказу (міра наближення до норм залежить від можливостей дитини)</p> <p>свідомо заучує та виразно (за можливостями дитини) декламує вірші та уривки прозових творів</p> <p>читає вголос та пошепки</p> <p>наслідує емоційно виразне читання вчителя</p> <p>знаходить формальні ознаки тексту (заголовок, початок, кінець, частини)</p> <p>з допомогою опорних слів та словосполучень характеризує вчинки героїв прочитаного твору, використовуючи доступні мовленнєві конструкції (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>списує з рукописного та друкованого тексту, користуючись самодиктуванням</p> <p>списує слова, словосполучення, речення з помилками із знаходженням та виправленням помилок</p> <p>доповнює незакінчені слова, словосполучення, речення частинами, яких не вистачає, записує реконструйовані слова, словосполучення, речення</p> <p>записує під усну або усно-дактильну диктовку</p>	
--	--	--

<p>Письмо списування з рукописного та друкованого тексту доповнення незакінчених слів, словосполучень, речень письмо під диктовку складання словосполучень і речень із набору слів складання речень на задану тему складання речень із заданими словами запитання до окремих речень запитання до тексту складання коротких текстів на задану тему складання коротких текстів на самостійно обрану тему</p>	<p>склади, знайомі слова, словосполучення, речення (проводиться з навчальною метою без оцінювання)</p> <p>складає і записує речення із набору слів</p> <p>правильно сполучає слова у словосполученнях та реченнях, складених із знайомого мовленнєвого матеріалу (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>складає і записує речення на задану тему: про побут, навчання, особисті життєві враження тощо</p> <p>складає і записує речення із заданими словами, побудовані із знайомих слів</p> <p>формулює і записує запитання до речень (зміст та складність визначаються можливостями дитини)</p> <p>формулює і записує запитання до тексту</p> <p>складає короткі тексти на задану тему з допомогою вчителя та самостійно з допомогою опорних слів, словосполучень (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>складає короткі тексти на самостійно обрану тему (обсяг, конструкції речень та добір мовленнєвих одиниць визначаються можливостями дитини)</p> <p>перевіряє власні писемні роботи, знаходить і виправляє помилки (з допомогою вчителя та самостійно)</p>	
---	--	--

перевірка власних писемних робіт		
II. Мовна змістова лінія		
Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>Мова і мовлення розширення відомостей про словесну мову як засіб спілкування між людьми</p> <p>державна і рідна мова</p> <p>культура усного і писемного мовлення</p> <p>слова ввічливості, їх уживання в різних ситуаціях</p> <p>Текст формальні і змістовні ознаки тексту</p> <p>заголовок</p> <p>зміст тексту</p> <p>поділ тексту на логічні частини</p> <p>план</p> <p>поділ тексту на логічно завершені частини за планом і без нього</p> <p>абзац</p> <p>прогнозування змісту тексту</p>	<p>Учень розуміє значення мови в житті людей</p> <p>має уявлення про державну і рідну мову</p> <p>знає основні ознаки культури усного і писемного мовлення</p> <p>володіє словами ввічливості, різними формами звертання до тих, з ким спілкується</p> <p>впізнає текст за формальними і змістовими ознаками</p> <p>знаходить, називає, запам'ятовує заголовок тексту, розуміє його роль</p> <p>добирає заголовок до тексту</p> <p>усвідомлює зміст тексту, орієнтуючись на знайомі слова і синтаксичні конструкції (міра допомоги з боку вчителя залежить від можливостей дитини)</p> <p>з'ясовує значення незрозумілих слів і словосполучень, орієнтуючись на ілюстрації, через запитання, словесно-жестовий переклад</p>	<p>виховання навичок самоконтролю за вимовою</p> <p>автоматизація правильної звуковимови</p> <p>корекція недоліків звуковимови на матеріалі, який вивчається</p> <p>розвиток слухової уваги і слухового сприймання на матеріалі окремих звуків, складів, слів</p> <p>сприймання, розрізнення, запам'ятання артикуляційних образів звуків ізольовано, у складах і словах</p> <p>співвіднесення слів і відповідних образів</p> <p>групування слів за різними ознаками (практично): за родовими ознаками, за однією та множиною, назви предметів, дій та ознак, за кількістю складів тощо</p> <p>порівняння вимови і написання слів</p>

<p>засоби змістового зв'язку між реченнями в тексті (слова <i>він, вона, воно, цей, ця, це, той, та, те</i>; лексичні повтори, близькі за значенням слова), вироблення уміння використовувати їх у власних висловлюваннях</p> <p>складання текстів за поданими зразками</p>	<p>робить замальовки до тексту та коментує їх доступними мовленнєвими засобами</p> <p>бере участь в інсценуванні частин тексту з відповідним мовленнєвим оформленням</p> <p>ділить текст на логічні частини</p> <p>бере участь у колективному (під керівництвом учителя) складанні плану</p> <p>прогнозує зміст тексту за початком, за заголовком, за ілюстраціями до тексту та висловлює свої передбачення доступними мовленнєвими засобами</p> <p>відновлює деформований текст</p> <p>визначає тему (про що цей текст), добирає заголовок відповідно до теми тексту</p> <p>впізнає і визначає кількість абзаців у тексті</p> <p>дотримується абзаців при списуванні тексту, в оформленні творчих робіт, переказів</p> <p>зв'язує два сусідні речення в тексті за допомогою слів <i>він, вона, воно, вони, цей, ця, ці, потім, тоді та ін.</i></p> <p>добирає синоніми для зв'язку речень у тексті (із даних вчителем)</p> <p>складає і записує описи за поданим зразком</p>	<p>усвідомлення значень слів</p> <p>впізнавання та написання знайомих слів під диктовку</p> <p>усно-дактильне самодиктування слів при списуванні та написанні під диктовку</p> <p>засвоєння основних синтаксичних конструкцій словосполучень і речень</p> <p>розвиток словесної пам'яті на матеріалі словосполучень та речень</p> <p>практичне засвоєння типів узгодження слів у словосполученнях та реченнях</p> <p>розвиток "чуття мови" на мовленнєвому матеріалі словосполучень та речень</p> <p>засвоєння ритміко-інтонаційних особливостей речень різних типів</p> <p>усвідомлення типовості синтаксичних конструкцій</p> <p>усвідомлення взаємозамінності мовленнєвого матеріалу на прикладах слів та словосполучень, схожих за значенням, які входять до складу</p>
---	---	---

<p>Речення закріплення й узагальнення вивченого про речення в 1–2 класах</p> <p>розділові знаки в кінці речень</p> <p>звертання, розділові знаки при них</p> <p>виділення звертань в усному мовленні паузами, а на письмі — розділовими знаками (практично)</p> <p>виділення речення за формальними ознаками та за змістом</p> <p>розрізнення речень за метою висловлювання</p> <p>інтонування речень</p>	<p>(допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>будує текст-міркування за зразком та поданим зачином (про вчинки людей, події з життя сім'ї, стосунки між однолітками тощо) (ступінь допомоги вчителя визначається можливостями дитини, допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>складає тексти-інструкції щодо виготовлення окремих предметів, проведення рухливих рольових ігор, догляду за домашніми тваринами, кімнатними рослинами тощо</p> <p>виділяє речення за формальними ознаками та за змістом</p> <p>розрізняє розповідні, питальні окличні, спонукальні речення та промовляє їх з відповідним інтонуванням</p> <p>узгоджує у словосполученнях та реченнях слова, що означають назви предметів із словами, що означають дії та ознаки (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>знаходить головні члени речення за запитаннями</p> <p>знаходить у реченнях та вживає в усному мовленні та на письмі однорідні члени речення</p>	<p>речень</p> <p>збагачення знань про навколишній світ під час роботи над змістом тексту</p> <p>формування навичок усвідомлення змісту тексту, орієнтуючись на знайомі слова, словосполучення, мовні конструкції</p> <p>формування навичок розуміння слів, орієнтуючись на знайомі частини слова, контекст</p> <p>усвідомлення логіки викладення думок на матеріалі тексту</p> <p>запам'ятання норм правопису</p> <p>розвиток дрібної моторики руки</p> <p>розвиток уваги під час письма</p> <p>розвиток оперативної пам'яті під час письма</p> <p>групування слів за різними ознаками</p> <p>розвиток уваги під час написання</p> <p>розвиток навичок самодиктування під час письма</p>
--	---	--

<p>узгодження слів у словосполученнях і реченнях</p> <p>головні члени речення</p> <p>однорідні члени речення</p> <p>заміна слів у словосполученнях і реченнях</p> <p>побудова речень із знайомих слів і словосполучень</p> <ul style="list-style-type: none"> • за зразком, • із заданим словом, • на задану тему, • з опорою на запитання до членів речення <p>Слово Значення слова значення слів</p> <p>пряме й переносне значення слів</p>	<p>замінює окремі слова та словосполучення у реченнях синонімічними словами або виразами на письмі і в усному мовленні (із запропонованих вчителем або самостійно)</p> <p>будує речення типових синтаксичних конструкцій:</p> <ul style="list-style-type: none"> • підмет – іменник або особовий займенник + присудок- прикметник / <i>Напр.: Хлопчик чемний./;</i> • підмет – іменник або особовий займенник + присудок-дієслово минулого, теперішнього або майбутнього часу / <i>Напр.: Я малюю./;</i> • підмет+присудок+додаток-іменник або особовий займенник / <i>Напр.: Ми нагодували птахів./;</i> • підмет+присудок+обставина / <i>Напр.: Я живу у Києві./;</i> • означення+підмет+присудок / <i>Напр.: Жовта квітка зів’яла./;</i> • означення+підмет+присудок+обставина / <i>Напр.: Жовта квітка зів’яла вчора./</i> <p>за зразком, із заданим словом, на задану тему, з опорою на запитання до членів речення</p> <p>дотримується правильного порядку слів у реченнях</p> <p>поширює речення з допомогою запитань</p> <p>співвідносить слова з відповідними образами (добирає до слів малюнки, муляжі, натуральні</p>	<p>розвиток оперативної пам’яті під час написання мовних одиниць різної довжини і складу</p> <p>порівняння словесних мовленнєвих одиниць та їх жестових відповідників</p>
---	--	---

<p>слова протилежного значення</p> <p>слова подібного значення</p> <p>слова чоловічого, жіночого та середнього роду</p> <p>однина і множина</p>	<p>предмети)</p> <p>співвідносить слова з їх жестовими позначеннями</p> <p>пояснює доступними мовленнєвими засобами значення деяких знайомих слів та доцільно вживає їх у мовленні</p> <p>називає предмети, дії, ознаки знайомими словами</p> <p>має уявлення про пряме і переносне значення слів</p> <p>розрізняє слова протилежного значення, знаходить слова протилежного значення серед низки слів</p> <p>добирає слова протилежного значення до даних слів (із даних вчителем або добирає самостійно)</p> <p>знаходить слова подібного значення серед низки слів</p> <p>добирає слова подібного значення до даних слів (із даних вчителем або добирає самостійно)</p> <p>розрізняє слова чоловічого, жіночого та середнього роду за запитаннями та правильно вживає їх у мовленні</p> <p>розрізняє і правильно вживає у мовленні слова в однині і множині</p> <p>ділить слова на склади</p>	
---	--	--

<p>Будова слова складова будова слів</p> <p>наголошені і ненаголошені склади</p> <p>закінчення і основа слова</p> <p>корінь слова</p> <p>однокореневі слова</p> <p>парні і непарні глухі й дзвінки приголосні</p> <p>Частини мови</p>	<p>називає наголошені і ненаголошені склади</p> <p>змінює слова за запитаннями, визначає змінну і незмінну частини слів</p> <p>знаходить корінь у спільнокореневих словах</p> <p>має уявлення про однокореневі слова</p> <p>знаходить спільнокореневі слова серед низки слів</p> <p>знає парні і непарні глухі й дзвінки приголосні</p> <p>розпізнає по запитанням іменники, прикметники, дієслова (практично, без називання термінів)</p> <p>добирає слова-іменники, прикметники та дієслова до запитань (із даних вчителем або добирає самостійно)</p> <p>ставить запитання до слів-іменників, прикметників та дієслів</p> <p>визначає рід іменників за словами: <i>він, вона, воно</i></p> <p>визначає число іменника, змінює число іменників</p> <p>замінює іменники на особові займенники</p> <p>утворює відмінкові форми іменників за запитаннями (<i>хто? що? кого? чого? і т.д.</i>) (практично без уживання термінів)</p>	
--	--	--

<p>іменник, прикметник, дієслово питання до іменників, прикметників, дієслів рід іменників змінювання іменників за числами заміна іменників на особові займенники відмінювання іменників вживання прикметників рід прикметника число прикметника час дієслова</p>	<p>добирає прикметник до іменника (практично без уживання термінів) використовує прикметники у мовленні визначає рід прикметника за запитаннями, змінює рід прикметника за запитаннями визначає та змінює число прикметника за закінченням (практично без уживання термінів) розрізняє та змінює часові форми дієслова (практично без уживання термінів) за запитаннями дотримується на письмі правил: - вживання великої букви, - позначення м'якості приголосних, - подовження приголосних, - роздільного написання прийменників з іменниками, - роздільного написання частки <i>не</i> з дієсловами, - вживання апострофа, - вживання розділових знаків у кінці речення, - вживання коми між однорідними членами речення</p>	
<p>Правопис вживання великої букви позначення м'якості приголосних подовження приголосних написання прийменників з іменниками написання частки <i>не</i> з дієсловами вживання апострофа</p>	<p>пише у зошиті в одну лінію у прийнятному темпі пише писемними буквами на дошці дотримується гігієнічних норм письма дотримується правил ведення зошита та оформлення письмових робіт дотримуватися правильного накреслення літер та їх</p>	

<p>розділові знаки у кінці речення кома між однорідними членами речення</p> <p>Графічні навички письма. Техніка письма. Культура оформлення письмових робіт</p> <p>темп письма гігієнічні норми письма. ведення зошита та оформлення письмових робіт каліграфічне письмо</p>	<p>сполучень пише букви пропорційні, нормального розміру дотримується нахилу під час написання не виходить за межі рядка</p>	
---	--	--

III. Соціокультурна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>Тематичні групи слів, що називають державу, її столицю, державну символіку, реалії життя народу державна Україна, її столиця</p> <p>характерні особливості державних символів України</p> <p>рідний край: місце розташування на території України, природа, вулиці і майдани, пам'ятні місця</p> <p>національні символи України — верба, калина, вишитий рушник, вишиванка, писанката ін.</p> <p>історичне минуле України доби Київської Русі</p>	<p>Учень знає і називає назви держави і її столиці</p> <p>знає і описує доступними мовленнєвими засобами Прапор і Герб України</p> <p>знає напам'ять Державний гімн України</p> <p>розповідає усно доступними мовленнєвими засобами про рідний край, його природу (допускається обмежена кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>записує власні назви рідного міста чи села (назви вулиць, майдану, річки тощо)</p> <p>записує свою домашню адресу</p>	<p>заохочення дітей використовувати словесне мовлення для спілкування з батьками, педагогами, дітьми з порушеним та збереженим слухом</p> <p>забезпечення єдності вимог педколективу та батьків щодо використання словесного мовлення учнями</p> <p>визначення кількості звучань, напрямку звучання, гучності та тривалості звучань, розрізнення постійного й переривчастого характеру звучання</p>

<p>відомі люди України минулого і сьогодення</p> <p>Фольклорні твори великої і малої форм читання й інсценування уривків із українських народних казок, визначення позитивних і негативних персонажів, головної думки казки</p> <p>відгадування, вивчення і складання загадок</p> <p>вивчення дитячих пісень, колискових, колядок, щедрівок, посівалок, ознайомлення</p> <p>ознайомлення з народними прикметами</p> <p>читання й аналіз доступних народних приказок</p> <p>Особливості національного мовленнєвого етикету. Правила мовленнєвої поведінки під час спілкування ознайомлення з українськими формулами мовленнєвого етикету розмовного стилю</p> <p>використання українських формул мовленнєвого етикету з урахуванням віку і статусу особи, з якою відбувається спілкування</p>	<p>знає українські національні символи (верба, калина, вишитий рушник, вишиванка, писанка та ін.)</p> <p>знає імена окремих найвідоміших українських письменників, поетів, художників та інших діячів</p> <p>читає, розповідає і бере участь в інсценуванні українських народних казок</p> <p>визначає позитивних і негативних персонажів, головну думку казки</p> <p>відгадує доступні загадки, знає напам'ять окремі з них</p> <p>знає напам'ять дитячі пісні, колискові, колядки, щедрівки, посівалки і використовує їх під час дозвілля, ігор, свят (кількість і складність визначаються можливостями дитини)</p> <p>знає найпоширеніші народні прикмети</p> <p>знає і доцільно вживає українські формули мовленнєвого етикету</p> <p>знає, свідомо вживає і правильно записує відповідні українські формули мовленнєвого етикету вітання, прощання, прохання, вибачення, запрошення у</p>	<p>розвиток зорового сприймання як компенсаторного механізму, що забезпечує свідоме сприймання і усвідомлення різної інформації, в тому числі зверненого мовлення (словесного в усній та писемній формі, дактильного, жестового)</p> <p>формування впевненості дитини у собі, своїй особистісній цінності</p> <p>формування усвідомлення себе як представника своєї держави</p> <p>формування мотивації до вивчення словесної української мови як універсального засобу спілкування та висловлення думок</p> <p>збагачення словникового запасу назвами державних, народних та релігійних свят</p> <p>засвоєння синтаксичних конструкцій, типових для української мови</p> <p>тренування пам'яті на матеріалі фольклорних творів, які вивчаються</p> <p>розвиток навичок слухо-зорового та слухо-зоро-вібраційного сприймання зверненого мовлення</p>
--	--	--

<p>ознайомлення з дотриманням правил етикету у громадських місцях</p> <p>Соціальні ролі ставлення до членів сім'ї</p> <p>стосунки у школі</p> <p>правила етикетної поведінки у громадських місцях (кінотеатрі, музеї, поліклініці, на шкільному святі тощо)</p> <p>правила поведінки на природі</p> <p>ставлення до природи</p>	<p>спілкуванні з людьми різного віку, статусу, родинних стосунків</p> <p>знає і дотримується правил етикету у громадських місцях</p> <p>намагається уникати конфліктних ситуацій зі старшими і молодшими членами родини</p> <p>прагне допомагати своїм рідним</p> <p>радіє успіхам і співпереживає невдачі однокласників</p> <p>бере участь у класних і шкільних заходах ставиться з повагою до вчителів, технічного персоналу школи</p> <p>дотримується правил етикетної поведінки в кінотеатрі, музеї, поліклініці, на шкільному святі та використовує відповідні формули мовленнєвого етикету</p> <p>цікавиться рослинним і тваринним світом турбується про природу рідного краю (допомагає птахам узимку тощо)</p> <p>поводиться на природі так, щоб не завдати їй шкоди</p>	<p>формування навичок встановлення комунікативних контактів з людьми різного віку, статусу, носіями словесної та жестової мови</p> <p>формування соціальних навичок мовленнєвої поведінки у різних громадських місцях</p>
--	--	---

IV. Діяльнісна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>Формування навчально-організаційних умінь і навичок організація робочого місця</p> <p>організація навчальної діяльності</p>	<p>Учень самостійно і своєчасно готується до уроку</p> <p>підтримує порядок на робочому місці</p>	<p>привчання учня під час сприймання зверненого мовлення звертати увагу на положення органів артикуляції співрозмовника</p>

<p>взаємодія з іншими учасниками навчального процесу</p>	<p>визначає під керівництвом учителя мету навчальної діяльності</p> <p>орієнтується у тривалості часу, відведеному на виконання різних видів завдань</p> <p>планує послідовність виконання завдання</p> <p>дотримується встановленого порядку під час виконання самостійних завдань</p> <p>виконує настанови вчителя</p> <p>аналізує відповіді однокласників</p> <p>співпрацює з однокласниками у парі, у невеликій групі</p> <p>розуміє завдання вчителя, виконує їх, дотримується вказаної послідовності виконання</p> <p>висловлює розуміння або нерозуміння завдання, прохання повторити, роз'яснити завдання або інструкцію</p>	<p>формування навички спряженого (разом із дорослим) промовляння</p> <p>формування навички відображеного (разом із дорослим) промовляння</p> <p>формування вміння розуміти репліки співрозмовника</p> <p>стимулювання комунікативної активності учнів</p> <p>формування операцій порівняння, групування, аналізу, синтезу, узагальнення на предметному та мовленнєвому матеріалі</p> <p>навчання планувати власну діяльність</p> <p>формування навичок контролю та самоконтролю під час виконання завдань</p>
<p>Формування навчально-інформаційних умінь і навичок робота з підручником</p> <p>користування навчальними посібниками</p> <p>спілкування у процесі навчання</p>	<p>розуміє зауваження, поради, вимоги вчителя і реагує на них</p> <p>орієнтується в методичному апараті підручника (у змістовому навантаженні основних позначень)</p> <p>знаходить потрібний за змістом матеріал</p>	<p>навчання робити повідомлення про виконання завдання, якість виконання завдання, давати оцінку складності завдання, оцінювати результат його виконання, розповідати про послідовність виконання завдання</p> <p>навчання висловлювати власні побажання, розповідати про власні</p>

<p>Формування навчально-інтелектуальних і творчих умінь та навичок виконання мисленнєвих операцій</p> <p>творче застосування знань, умінь, способів діяльності в нових умовах (обставинах)</p>	<p>працює з дидактичним, роздатковим матеріалом, у зошитах із друкованою основою</p> <p>говорить у прийнятному темпі, з відповідною інтонацією</p> <p>відтворює послідовність подій</p> <p>встановлює причиново-наслідкові зв'язки у змісті тексту</p> <p>ставить запитання до тексту, до пояснення вчителя, однокласникам під час опитування</p> <p>переказує прочитане з опорою на малюнки, опорні слова, пункти плану</p> <p>зв'язно й послідовно описує побачене, почуте</p> <p>висловлює власні міркування на доступні теми</p> <p>виділяє у предметах, мовних одиницях істотні ознаки, розрізняє серед них головні і другорядні</p> <p>порівнює предмети, мовні одиниці за різними ознаками</p>	<p>наміри, пояснювати їх причини</p> <p>формування вмінь працювати парами, малими групами, колективно</p>
---	---	---

<p>Формування контрольних-оцінювальних умінь і навичок перевірка і самоперевірка усних висловлювань і письмових робіт</p> <p>оцінювання результатів навчання</p>	<p>робить висновок-узагальнення з допомогою вчителя</p> <p>добирає факти, які підтверджують висловлену думку або суперечать їй</p> <p>застосовує мисленнєві операції, мовні знання і мовленнєві вміння у творчих завданнях</p> <p>контролює послідовність виконання завдання та його проміжні результати</p> <p>використовує засвоєні способи перевірки орфограм</p> <p>знаходить і виправляє помилки</p> <p>перевіряє результати виконання завдань</p>	
---	---	--

РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА ДІАЛОГІВ

Про життя в інтернаті:

- у їдальні,
- ігри, розваги, екскурсії, прочитані книжки.
- кружки,
- уроки, навчання

У магазині

В аптеці

На вулиці

У театрі (кінотеатрі)

Про цікаві події, враження дітей

Про погоду

Теми за вибором вчителя

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА МОВЛЕННЄВОГО МАТЕРІАЛУ

Школа

Наша країна - Україна

Пори року (зміни у природі, діяльність людей)
 Друзі, дружба
 Цікаві події з життя дітей
 Місто, село
 Природа, тваринний і рослинний світ
 Канікули
 Ігри, розваги дітей
 Державні і релігійні свята
 Вільні теми за вибором вчителя

4 КЛАС
 I. Мовленнєва змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>Сприймання і розуміння мовлення спостереження за мовленнєвою поведінкою співрозмовника</p> <p>відтворення емоційного забарвлення мовлення</p> <p>відтворення інтонації мовлення</p> <p>усвідомлення смислу сприйнятого мовлення з орієнтацією на знайомі слова та конструкції</p>	<p>спостерігає за мовленнєвою поведінкою вчителя, іншого співрозмовника</p> <p>наслідує зразки мовленнєвої поведінки вчителя (відповідно до слухо-мовленнєвих можливостей дитини)</p> <p>розрізняє почуття, що супроводжують розповідь, звертання, відповіді на запитання за різних обставин, орієнтуючись на міміку обличчя, природні жести, рухи співрозмовника</p> <p>наслідує емоційне забарвлення мовлення вчителя (відповідно до слухо-мовленнєвих можливостей дитини)</p> <p>розуміє емоційне забарвлення вірша, оповідання, розповіді, розмови між людьми (сумно, весело, лагідно, тривожно, сердито тощо), висловлює</p>	<p>сприймання, запам'ятання та розрізнення артикуляційних образів знайомих звуків та слів</p> <p>співвіднесення мовленнєвих одиниць з предметно-образною реальністю, яку вони означають</p> <p>орієнтація на знайомі слова, словосполучення, конструкції речень для усвідомлення смислу сприйнятого усного і писемного мовлення</p> <p>розвиток слухового сприймання піз час слухання зверненого мовлення</p> <p>розвиток слухової уваги на матеріалі зверненого мовлення</p>

<p><u>Діалогічне мовлення</u> визначення учасників, місця та теми діалогу</p> <p>інсценування діалогів з прочитаних творів</p> <p>інсценування діалогів, які стосуються знайомих навчальних та побутових ситуацій звертання</p> <p>слова ввічливості</p> <p>ініціювання діалогу</p> <p>підтримування діалогу</p>	<p>доступними мовленнєвими засобами</p> <p>сприймає та відтворює інтонацію вчителя під час читання літературних творів (відповідно до слухомовленнєвих можливостей дитини)</p> <p>знаходить знайомі слова і конструкції речень, орієнтується на них, усвідомлює смисл сприйнятого усного та писемного мовлення та передає його доступними мовленнєвими засобами</p> <p>з'ясовує значення незрозумілих слів, словосполучень, речень, використовуючи жестові позначення, малюнки підручника та іншу навчальну наочність, запитання до вчителя і інших учнів</p> <p>за знайомими словами, інтонацією та емоційним забарвленням мовлення співрозмовника (вчителя, однокласника) усвідомлює смисл сприйнятого</p> <p>називає учасників та місце ведення діалогу за малюнком</p> <p>за малюнками, за змістом реплік співрозмовників визначає і повідомляє доступними мовленнєвими засобами про що ведеться діалог</p> <p>бере участь в інсценуванні діалогів з творів, що вивчаються: казок, оповідань, віршів (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>бере участь в інсценуванні діалогів, які стосуються</p>	<p>формування слухо-зорових або слухозоро-віфбраційних образів слів на мовленнєвому матеріалі, який вивчається</p> <p>формування комунікативних навичок під час роботи над діалогом</p> <p>закріплення навичок контролю над звуковимовою під час діалогу</p> <p>закріплення правильної звуковимови під час промовляння реплік діалогу</p> <p>розвиток словесної пам'яті під час запам'ятання реплік співрозмовника</p> <p>розвиток уяви на матеріалі діалогів</p> <p>формування навичок словесно-жестового та жестово-словеного перекладу</p> <p>формування усвідомлення власної цінності і своєрідності дитини з порушенням слуху як представника соціуму</p>
--	---	--

<p>відповіді на запитання співрозмовника: стислі відповіді докладні відповіді</p> <p>висловлення згоди та незгоди із співрозмовником</p> <p>висловлення розуміння або нерозуміння співрозмовника</p> <p>висловлення оцінки, власного ставлення до думки співрозмовника</p> <p>зміна теми діалогу</p> <p>культура спілкування під час діалогу</p>	<p>знайомих навчальних та побутових ситуацій</p> <p>звертається по імені, по імені та по батькові до співрозмовника</p> <p>вживає слова ввічливості під час розмови</p> <p>звертається до вчителя, товариша з проханням, бажанням, пропозицією тощо</p> <p>звертається із запитаннями до вчителя, однокласника, іншої людини (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>розуміє репліки співрозмовника, побудовані на знайомому мовленнєвому матеріалі у знайомих навчальних та побутових ситуаціях</p> <p>будує власні репліки з допомогою допоміжного матеріалу (мовленнєвих конструкцій та малюнків) (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>самостійно будує власні репліки, використовуючи відомі слова та синтаксичні конструкції (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>дає відповіді на знайомі запитання (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p>	
---	---	--

	<p>відповідає стисло на запитання співрозмовника</p> <p>відповідає докладно на запитання співрозмовника</p> <p>висловлює згоду, незгоду із співрозмовником під час діалогу</p> <p>висловлює розуміння або нерозуміння реплік або точки зору співрозмовника</p> <p>висловлює оцінку, власне ставлення до думки співрозмовника (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>змінює за бажанням тему розмови, пропонує поговорити про інше, використовуючи для цього відповідні висловлювання (<i>Я хочу поговорити про...; Я хочу спитати про ...; Я хочу розповісти про</i>)</p> <p>дотримується правил культури спілкування під час діалогу</p> <p>читає по пам'яті вірші, розказує прислів'я, приказки, загадки, уривки оповідань (кількість та складність творів визначається можливостями дитини)</p> <p>передає настрій твору за допомогою емоційного забарвлення мовлення</p> <p>бере участь у колективному формулюванні запитань до частин майбутнього оповідання</p> <p>складає план для майбутнього оповідання (усного та</p>	<p>розвиток пам'яті на матеріалі віршів, казок, оповідань, прислів'їв, приказок</p> <p>усвідомлення послідовності викладення подій у монологічному висловлюванні</p> <p>практичне засвоєння основних типів синтаксичних конструкцій</p> <p>відпрацювання нормального темпу мовлення</p> <p>регулювання сили і висоти голосу під час говоріння</p> <p>розвиток мовленнєвого дихання на матеріалі монологічних висловлювань</p>
--	---	---

<p><u>Монологічне мовлення</u> декламування по пам'яті віршів, прислів'їв, приказок, уривків оповідань</p> <p>план розповіді</p> <p>твір-оповідання за серією малюнків</p> <p>твір-оповідання за картиною</p> <p>твір-оповідання за планом</p> <p>опис подій</p> <p>опис людини</p> <p>опис предмету, тварини, рослини</p> <p>порівняльна характеристика</p> <p>опис природи</p> <p>записки, вітальні листівки</p> <p>лист</p> <p>переказ</p> <p>розповідь на задану тему</p>	<p>писемного) самостійно або з допомогою вчителя</p> <p>складає оповідання за серією малюнків, користуючись планом, опорними словами (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>складає оповідання за картиною, користуючись планом, опорними словами</p> <p>усно та письмово описує виконану роботу, враження про побачене, прочитане, пережите (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>складає усно та письмово опис людини (зовнішність, характер тощо), користуючись планом, опорними словами (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>складає усно та писемно опис предмета (призначення, форма, колір, смак, розмір тощо), тварини (де живе, які має звички, зовнішній вигляд, чим харчується, чим корисна для людини тощо), рослини (вигляд, де росте, чи використовується людьми тощо), користуючись планом (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>складає усно та письмово порівняльну характеристику двох предметів, тварин, вчинків людей тощо, користуючись планом, опорними словами (допускається незначна кількість</p>	<p>формування навичок самоконтролю над звуковимовою під час промовляння монологічного висловлювання</p> <p>автоматизація правильної звуковимови під час промовляння монологічного висловлювання</p> <p>відтворення змісту прочитаного за допомогою малюнків, словесно</p> <p>формування навичок усного та письмового відтворення основних подій тексту з допомогою опорних слів, малюнків, плану</p> <p>усвідомлення можливості передавати зміст різними словами</p>
---	--	--

	<p>специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>складає усно та письмово опис природи за власним спостереженням, замальовками, зробленими на екскурсії, користуючись планом, опорними словами (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>складає тексти записок, вітальних листівок за зразком (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>пише листи батькам, бабусі, другу, дотримуючись логічної послідовності викладення (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>складає план переказу з допомогою вчителя, колективно або самостійно</p> <p>пише переказ короткого оповідання, користуючись планом, опорними словами (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>переказує близько до тексту невеликі тексти після попереднього колективного аналізу і пояснень вчителя</p> <p>переказує своїми словами короткі тексти після попереднього колективного аналізу і пояснень вчителя</p> <p>• за поданим планом;</p>	<p>утримувannya в пам'яті змісту прочитаного</p> <p>усвідомлення послідовності описаного у тексті для читання</p> <p>усвідомлення смислу прочитаного, орієнтуючись на знайомий мовленнєвий матеріал</p> <p>автоматизація правильної звуковимови під час читання</p> <p>робота над мовленнєвим диханням під час читання</p>
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • за опорними словами; • за послідовно розміщеними ілюстраціями; • за власними малюнками до тексту <p>переказує стисло тексти після попереднього колективного аналізу і пояснень вчителя</p> <p>розповідає, використовуючи доступні мовленнєві засоби, про родину, школу, пори року, свята, тварин, рідне місто чи село тощо</p> <p>сприймає і наслідує зразки виразного читання вчителя</p> <p>читає плавно</p> <p>читає побіжно у прийнятному темпі</p> <p>бере участь у читанні хором</p> <p>читає вголос</p> <p>читає “про себе” доступні за змістом тексти та усвідомлює зміст прочитаного</p> <p>дотримується логічних пауз і логічних наголосів під час читання</p> <p>дотримується правильного інтонування речень, різних за метою висловлювання (відповідно до слухо-мовленнєвих можливостей дитини)</p>	<p>формування навичок самоконтролю над вимовою під час читання</p> <p>тренування у промовлянні голосом різної сили</p> <p>інтонування мовлення під час читання</p> <p>формування навичок мовлення у нормальному темпі під час читання</p>
--	---	---

<p>Читання сприймання і наслідування виразного читання вчителя</p> <p>плавне читання</p> <p>побіжне читання</p> <p>читання хором</p> <p>читання вголос</p> <p>читання “про себе”</p> <p>логічні паузи і логічні наголоси</p> <p>інтонування під час читання</p> <p>емоційно виразне читання</p> <p>дотримання правил орфоєпії</p> <p>усвідомлення смислу прочитаного</p> <p>орієнтування у змісті прочитаного</p> <p>запитання за змістом прочитаного</p> <p>прогнозування змісту твору</p> <p>самостійне читання</p>	<p>передає настрій твору під час читання, промовляючи сумно, весело, піднесено, тривожно та ін. (відповідно до слухо-мовленнєвих можливостей дитини)</p> <p>дотримується основних правил орфоєпії (відповідно до слухо-мовленнєвих можливостей дитини)</p> <p>орієнтується на знайомі слова, словосполучення та конструкції речень для усвідомлення змісту твору</p> <p>запитує вчителя про незрозуміле у прочитаному</p> <p>знаходить у тексті твору опис людей, предметів тощо</p> <p>називає послідовно події, про які йдеться у прочитаному у тексті (спочатку..., потім..., ... у кінці...) (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>визначає про що (про кого?) йдеться у творі? знаходить у творі відповіді на запитання вчителя за змістом прочитаного</p> <p>формулює відповіді на запитання вчителя за змістом прочитаного (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>формулює запитання за змістом прочитаного</p> <p>називає героїв прочитаного твору</p> <p>прогнозує зміст твору за його початком, малюнками,</p>	<p>розвиток моторики руки під час письма</p> <p>розвиток оперативної пам’яті під час самодиктування</p> <p>розвиток уваги під час письма</p> <p>формування навичок письмового викладення думок</p>
--	---	--

жанри творів	<p>орієнтуючись на власний життєвий досвід, здогадку (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>самостійно читає літературні твори близької дітям тематики (обсяг та складність визначаються можливостями дитини)</p> <p>визначає жанри літературних творів (вірш, казка, оповідання, загадка, прислів'я)</p> <p>списує з рукописного та друкованого тексту, користуючись самодиктуванням</p> <p>списує текст із помилками, знаходить та виправляє помилки</p> <p>формулює письмові висловлювання на побутові теми, про навчання, про власні життєві враження (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>складає письмові висловлювання на задану або самостійно обрану тему, використовуючи опорні слова, словосполучення (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>правильно сполучає слова у словосполученнях та реченнях, побудованих із знайомого мовленнєвого матеріалу (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p>	
--------------	---	--

<p>Письмове мовлення списування з друкованого і рукописного тексту виправлення помилок письмові висловлювання запитання перевірка письмових робіт доповнення незакінчених слів, словосполучень, речень</p>	<p>формулює і записує запитання до речень</p> <p>дає письмові відповіді на запитання вчителя</p> <p>перевіряє власні писемні роботи, знаходить та виправляє помилки у письмових роботах</p> <p>доповнює незакінчені слова, словосполучення, речення і записує їх</p>	
--	--	--

II. Мовна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>Мова і мовлення мова як засіб людського спілкування</p> <p>культура мовлення та спілкування у різних мовленнєвих ситуаціях</p> <p>Текст складання тексту з окремих речень</p> <p>відновлення порушеної послідовності речень у деформованому тексті</p> <p>тема і основна думка висловлювання</p>	<p>пояснює доступними мовленнєвими засобами значення мови в житті народу</p> <p>дотримується правил культури мовлення та спілкування у різних мовленнєвих ситуаціях</p> <p>складає текст з окремих речень</p> <p>відновлює порушену послідовність речень у деформованому тексті</p> <p>ділить текст на смислові частини</p>	<p>усвідомлення універсальності словесної мови як комунікативного засобу</p> <p>формування мотивації для опанування та використання словесного мовлення</p> <p>стимулювання мовленнєвого спілкування між учнем та членами його родини, педагогами, товаришами</p> <p>збагачення знань про навколишній</p>

<p>заголовок тексту</p> <p>сміслові частини тексту</p> <p>основна інформація тексту</p> <p>компресія тексту</p> <p>поширення тексту</p> <p>переказ тексту</p> <p>складання тексту</p> <p>встановлення часових, просторових, причинно-наслідкових зв'язків у тексті</p> <p>будова тексту: зачин, основна частина, кінцівка тексту</p> <p>типи текстів</p>	<p>знаходить заголовок у тексті</p> <p>добирає заголовок до тексту</p> <p>знаходить основну інформацію у тексті, відділяє її від другорядної</p> <p>скорочує текст за рахунок другорядної інформації</p> <p>поширює текст додатковими словами, словосполученнями, реченнями</p> <p>доповнює зміст додатковою інформацією, відомою з власного досвіду, з інших джерел</p> <p>переказує текст</p> <ul style="list-style-type: none"> - за планом, - за опорними словами, - за серією малюнків, - за послідовно розміщеними ілюстраціями тощо <p>складає короткі тексти на задану тему (з допомогою вчителя, колективно) (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>встановлює</p> <ul style="list-style-type: none"> - часові, - просторові, - причинно-наслідкові зв'язки у тексті та дає відповіді на запитання за змістом тексту типу <i>Коли...?, Де...?, Звідки...?, Чому...?</i> 	<p>світ під час роботи над змістом тексту</p> <p>формування навичок усвідомлення змісту тексту, орієнтуючись на знайомі слова, словосполучення, мовні конструкції</p> <p>формування навичок розуміння слів, орієнтуючись на знайомі частини слова, контекст</p> <p>усвідомлення логіки послідовності викладення думок на матеріалі тексту</p> <p>групування словосполучень та речень за їх структурою, кількістю слів</p> <p>засвоєння синтаксичних конструкцій речень</p> <p>заміна слів та словосполучень у реченнях синонімічними словами та словосполученнями</p> <p>засвоєння порядку розташування слів у словосполученнях та реченнях</p> <p>засвоєння основних синтаксичних конструкцій словосполучень і речень</p> <p>розвиток словесної пам'яті на матеріалі словосполучень та речень</p>
--	---	--

<p>Словосполучення, речення розповідні, питальні, спонукальні речення</p> <p>складання словосполучень і речень із даних слів</p> <p>складання словосполучень і речень з даним словом</p> <p>складання словосполучень і речень з опорою на запитання до членів речення</p> <p>складання словосполучень і речень за зразком</p> <p>порядок слів у реченнях</p> <p>складання словосполучень і речень за схемою</p> <p>побудова схем речень</p> <p>формальні і змістові ознаки речення</p>	<p>знаходить зачин, основну частину, кінцівку тексту</p> <p>розрізняє типи текстів (розповідь, опис, міркування) за запитаннями: <i>що сталося?, який? (яка? яке?), чому?</i></p> <p>розрізняє розповідні, питальні, спонукальні речення</p> <p>будує розповідні, питальні, спонукальні речення</p> <p>складає словосполучення і речення із даних слів</p> <p>складає словосполучення і речення з вказаним словом</p> <p>складає словосполучення і речення з опорою на запитання до слів, що входять до їх складу</p> <p>складає словосполучення і речення за зразком</p> <p>дотримується правильного порядку слів у реченні</p> <p>відтворює порушений порядок слів у реченні</p> <p>складає словосполучення та речення за графічною схемою</p> <p>будує схеми речень</p> <p>відрізняє речення від набору слів</p> <p>розрізняє словосполучення і речення</p>	<p>практичне засвоєння типів узгодження слів у словосполученнях та реченнях</p> <p>розвиток “чуття мови” на мовленнєвому матеріалі словосполучень та речень</p> <p>засвоєння ритміко-інтонаційних особливостей речень різних типів</p> <p>автоматизація правильної звуковимови</p> <p>корекція недоліків звуковимови</p> <p>розвиток слухової уваги і слухового сприймання на матеріалі окремих звуків, складів, слів, речень, текстів</p> <p>розширення словникового запасу</p> <p>засвоєння звуко-буквенного складу нових слів</p> <p>засвоєння складової будови нових слів</p> <p>уточнення значень слів</p> <p>групування слів за структурою (кількість складів і місце наголосу у слові)</p>
---	--	---

<p>кількість слів у реченні</p> <p>головні і другорядні члени речення</p> <p>підмет і присудок</p> <p>запитання до слів у реченні</p> <p>однорідні члени речення</p> <p>сполучники між однорідними членами речення</p> <p>Слово. Значення слова. Частини мови</p> <p>будова слова</p> <p>склад слова</p> <p>схеми слів</p>	<p>визначає кількість слів у реченні</p> <p>називає головні і другорядні члени речення</p> <p>виділяє підмет і присудок у реченні</p> <p>за допомогою запитань встановлює зв'язок між підметом і присудком</p> <p>встановлює зв'язки між словами у реченні з допомогою запитань</p> <p>знаходить однорідні члени речення</p> <p>вживає в усному і писемному мовленні сполучники <i>і, та</i> між однорідними членами речення</p> <p>складає речення з однорідними членами</p> <p>виділяє будову слова, позначає</p> <ul style="list-style-type: none"> - закінчення і основу; - корінь, суфікс, префікс <p>відбиває ритм слів</p> <p>ділить слова на склади</p> <p>називає кількість складів у слові</p> <p>складає схеми слів (складова структура та наголос)</p>	<p>групування слів за запитаннями: <i>Хто? Що? Який? Яка? Яке? Які? Що робить? Що зробив? Що буде робити?</i></p> <p>порівняння вимови і написання слів</p> <p>усвідомлення значень нових слів</p> <p>розвиток дрібної моторики руки під час письма</p> <p>розвиток уваги під час письма</p> <p>розвиток оперативної пам'яті під час письма</p> <p>розвиток пам'яті під час вивчення і використання правил правопису</p> <p>формування навичок висловлення думок засобами писемного мовлення</p>
---	--	--

<p>утворення слів</p> <p>запитання до слів</p> <p>слова подібного та протилежного значення</p> <p>Частини мови</p> <p><i>іменник</i></p> <p>поняття про іменник</p> <p>рід іменників</p> <p>число іменників</p> <p><i>прикметник</i></p> <p>поняття про прикметник</p> <p>рід прикметників</p> <p>число прикметників</p> <p><i>дієслово</i></p> <p>поняття про дієслово</p> <p>час дієслів</p> <p>рід дієслів минулого часу</p>	<p>добирає слова до даних схем</p> <p>утворює слова додаванням та заміною префіксів, суфіксів</p> <p>ставить запитання до слів - назв предметів, ознак, дій у реченнях.</p> <p>розрізняє іменник, прикметник, дієслово, займенник, числівник, прийменник</p> <p>ставить запитання до слів – різних частин мови</p> <p>добирає слова подібного та протилежного значення</p> <p>упізнає іменники серед інших частин мови</p> <p>визначає рід іменників за словами: <i>він, вона, воно</i></p> <p>визначає число іменників</p> <p>змінює число іменників</p> <p>упізнає прикметники серед інших частин мови</p> <p>визначає рід прикметників за запитаннями: <i>який? яка? яке?</i></p> <p>визначає число прикметників</p> <p>упізнає дієслова серед інших частин мови</p>	
---	---	--

<p>числівник поняття про числівник</p> <p>кількісні та порядкові числівники (практично, без термінів)</p> <p>займенник поняття про займенник</p> <p>прийменник (практично)</p> <p>однокореневі слова</p> <p>істоти та неістоти</p> <p>відмінкові запитання до іменників і прикметників</p>	<p>визначає час дієслів</p> <p>визначати рід дієслів минулого часу</p> <p>упізнає числівники серед інших частин мови</p> <p>ставить питання до числівників: <i>скільки? який? котрий? котра? котре? котрі?</i></p> <p>ставить питання до кількісних та порядкових числівників (практично, без термінів)</p> <p>упізнає займенники серед інших слів</p> <p>ставить питання до займенників</p> <p>будує словосполучення і речення з особовими займенниками (практично, без термінів) (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>використовує займенники для у тексті для уникнення лексичних повторів</p> <p>вживає в усному мовленні та на письмі прийменники <i>в (у), на, під, над, за, перед, біля, про</i></p> <p>добирає однокореневі слова</p> <p>розрізняє істоти і неістоти</p> <p>ставить відмінкові запитання до іменників і прикметників</p>	
---	--	--

<p>Правопис українська абетка</p> <p>словник</p> <p>апостроф</p> <p>перенос частин слів з рядка на рядок</p> <p>велика літера на початку речення і у власних назвах</p> <p>розділові знаки в кінці речення</p> <p>звертання</p> <p>кома між однорідними членами речення</p> <p>кома перед сполучниками <i>а, але</i> (практично, без терміну)</p>	<p>знає напам'ять українську абетку</p> <p>називає букви на позначення голосних і приголосних звуків, парних глухих і дзвінких приголосних</p> <p>розташовує слова за алфавітом, орієнтуючись на першу, другу і третю букви у слові</p> <p>користується орфографічним словником для уточнення правопису слів</p> <p>правильно вживає апостроф на письмі у знайомих словах</p> <p>правильно переносить частини слів з рядка на рядок</p> <p>починає речення з великої літери</p> <p>пише власні назви з великої букви</p> <p>правильно вживає розділові знаки в кінці речення</p> <p>виділяє комою або знаком оклику звертання</p> <p>ставить кому між однорідними членами речення</p> <p>ставить кому перед сполучниками <i>а, але</i> (практично, без терміну)</p> <p>пише окремо частку <i>не</i> з дієсловами</p>	
--	--	--

<p>“не” з дієсловом</p> <p>роздільне написання прийменників із займенникам</p> <p>Графічні навички письма. Техніка письма. Культура оформлення письмових робіт</p> <p>темп письма гігієнічні норми письма ведення зошита та оформлення письмових робіт каліграфічне письмо письмо на дошці</p>	<p>пише окремо займенники і прийменники</p> <p>пише у прийнятному темпі</p> <p>дотримується гігієнічних норм письма</p> <p>дотримується правил ведення зошита та оформлення письмових робіт</p> <p>пише каліграфічно правильно букви, їх поєднання, пунктуаційні знаки</p> <p>пише на дошці без сітки з дотриманням лінійності та правильної конфігурації та пропорційності букв</p>	
---	--	--

III. Соціокультурна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
<p>Тематичні групи слів, що називають державу, її столицю, державну символіку, реалії життя народу</p> <p>історичне минуле держави Україна</p> <p>столиця України</p> <p>роздачування України в Європі</p>	<p>Учень:</p> <p>знає і розповідає доступними мовленнєвими засобами про утворення української держави</p> <p>знає назву столиці України</p>	<p>заохочення дітей використовувати словесне мовлення для спілкування з батьками, педагогами, дітьми з порушеним та збереженим слухом</p> <p>забезпечення єдності вимог педколективу та батьків щодо використання словесного мовлення</p>

<p>символи України</p> <p>українська мова як державний символ</p> <p>державні свята</p> <p>минуле і сьогодення рідного краю, його природа, люди, що прославили рідне місто чи село</p> <p>українські народні звичаї, традиції, обереги</p> <p>історичне минуле України часів Запорізької Січі</p> <p>відомі люди України минулого і сьогодення</p>	<p>знає про те, що Україна є європейською державою</p> <p>знає і пояснює доступними мовленнєвими засобами, що символізують кольори на прапорі України, герб, тризуб</p> <p>знає напам'ять Державний гімн</p> <p>знає, що українська мова є державним символом нашої держави</p> <p>знає державні свята (День Незалежності, День Конституції, День Соборності та Свободи України)</p> <p>знає про походження назви рідного міста чи села, вулиці та пояснює доступними мовленнєвими засобами (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>знає і розповідає про природу рідного краю (допускається незначна кількість специфічних помилок, які підлягають виправленню)</p> <p>знає найпоширеніші народні звичаї і традиції (зустрічати гостей із хлібом-сіллю, дарувати вишитий рушник тощо)</p> <p>знає українські обереги (вишиванка, вишитий рушник, підкова, часник, пучечки зілля тощо)</p>	<p>учнями</p> <p>визначення кількості звучань, напрямку звучання, гучності та тривалості звучань, розрізнення постійного й переривчастого характеру звучання</p> <p>розвиток зорового сприймання як компенсаторного механізму, що забезпечує свідоме сприймання і усвідомлення різної інформації, в тому числі зверненого мовлення (словесного в усній та писемній формі, дактильного, жестового)</p> <p>формування впевненості дитини у собі, своїй особистісній цінності</p> <p>формування усвідомлення себе як представника своєї держави</p> <p>формування мотивації до вивчення словесної української мови як універсального засобу спілкування та висловлення думок</p> <p>збагачення словникового запасу назвами державних, народних та релігійних свят</p> <p>засвоєння синтаксичних конструкцій,</p>
--	---	---

<p>Фольклорні твори великої і малої форм читання і переказування уривків з українських народних казок, характеристика персонажів, визначення головної думки казки</p> <p>відгадування і вивчення загадок</p> <p>вивчення веснянок, колискових, колядок, щедрівок, посівалок, ознайомлення з особливостями їх використання</p> <p>вивчення народних прикмет</p> <p>читання й аналіз доступних народних приказок і прислів'їв</p> <p>Особливості національного мовленнєвого етикету. Правила мовленнєвої поведінки під час спілкування ознайомлення з етимологією найпростіших</p>	<p>знає про утворення і значення в історії України Запорізької Січі, найвідоміших гетьманів (Петра Сагайдачного, Богдана Хмельницького та ін.)</p> <p>знає імена деяких найвідоміших українців</p> <p>читає і розповідає українські народні казки, дає характеристику персонажам, визначає головну думку казки</p> <p>відгадує загадки, знає напам'ять окремі з них, знає напам'ять веснянки, колискові, колядки, щедрівки, посівалки і використовує їх під час дозвілля, ігор, обрядів</p> <p>знає і перевіряє деякі народні прикмети</p> <p>знає деякі українські приказки й прислів'я (кількість і складність залежить від можливостей дитини)</p> <p>дотримується найпростіших формул мовленнєвого етикету під час вітання, прощання, подяки тощо</p> <p>знає українські формули мовленнєвого етикету та свідомо вживає їх у спілкуванні з людьми різного віку, статусу</p> <p>дотримується правил етикету в громадських місцях</p> <p>поважає старших членів родини, допомагає їм</p>	<p>типових для української мови</p> <p>тренування пам'яті на матеріалі фольклорних творів, які вивчаються</p> <p>розвиток навичок слухо-зорового та слухо-зоро-вібраційного сприймання зверненого мовлення</p> <p>формування навичок встановлення комунікативних контактів з людьми різного віку, статусу, носіями словесної та жестової мови</p> <p>формування соціальних навичок мовленнєвої поведінки у різних громадських місцях</p> <p>формування навичок словесно-жестового та жестово-словесного перекладу</p>
--	--	---

<p>українських формул мовленнєвого етикету ознайомлення з особливостями національного етикету в українській родині</p> <p>вживання українських формул мовленнєвого етикету у громадських місцях з урахуванням віку і статусу людей, з якими відбувається спілкування</p> <p>Соціальні ролі стосунки в родині</p> <p>ставлення до учнів, учителів і технічного персоналу школи</p> <p>правила етикетної поведінки у громадських місцях (у театрі, на екскурсії, виставці, концерті)</p> <p>культура поведінки на природі</p> <p>ставлення до природи</p>	<p>піклується про молодших членів сім'ї</p> <p>радіє успіхам і співпереживає за невдачі і прикрощі своїх рідних</p> <p>підтримує дружні стосунки з однокласниками, завжди готовий допомогти їм</p> <p>уболює за честь класу і школи</p> <p>поважає вчителів, толерантно ставиться до старшокласників і учнів молодшого віку, технічного персоналу школи</p> <p>знає і виконує правила етикетної поведінки в театрі, на екскурсії, виставці, концерті</p> <p>вживає відповідні формули мовленнєвого етикету</p> <p>цікавиться природними явищами, рослинним і тваринним світом, турбується про природу рідного краю, прагне збагатити її (садить і доглядає рослини, підгодовує птахів тощо)</p> <p>поводиться на природі належним чином</p>	
--	---	--

IV. Діяльнісна змістова лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
Формування навчально-організаційних		привчання учня під час сприймання

<p>умінь і навичок організація робочого місця</p> <p>організація навчальної діяльності</p> <p>взаємодія з іншими учасниками навчального процесу</p> <p>Формування навчально-інформаційних умінь і навичок робота з підручником</p> <p>користування додатковими навчальними посібниками</p> <p>спілкування у процесі навчання</p> <p>Формування навчально-інтелектуальних і творчих умінь та навичок виконання мисленневих операцій</p> <p>творче застосування знань, умінь, способів діяльності в нових ситуаціях</p> <p>Формування контрольно-оцінювальних умінь і навичок перевірка і самоперевірка усних висловлювань і письмових робіт</p> <p>оцінювання результатів навчання</p>	<p>Учень: своєчасно готується до уроку; тримає в порядку своє робоче місце та навчальне приладдя;</p> <p>дотримується режиму навчальної діяльності</p> <p>працює зосереджено у прийнятному темпі</p> <p>раціонально розподіляє час для виконання певної поставлених завдань</p> <p>виконує настанови вчителя</p> <p>коментує відповіді однокласників</p> <p>взаємодіє з іншими учасниками навчальної діяльності (у парі, малій групі, колективно)</p> <p>орієнтується в методичному апараті підручника (розуміє значення всіх символів, позначень)</p> <p>працює з навчальними посібниками, роздатковим матеріалом</p> <p>користується навчальними словниками</p> <p>відтворює інформацію доступними засобами з елементами логічної обробки матеріалу (з допомогою вчителя)</p> <p>спілкується з учнями під час виконання групових і колективних завдань</p>	<p>зверненого мовлення звертати увагу на положення органів артикуляції співрозмовника</p> <p>формування навички спряженого (разом із дорослим) промовляння</p> <p>формування навички відображеного (разом із дорослим) промовляння</p> <p>формування вміння розуміти репліки співрозмовника</p> <p>стимулювання комунікативної активності учнів</p> <p>формування операцій порівняння, групування, аналізу, синтезу, узагальнення на предметному та мовленнєвому матеріалі</p> <p>навчання планувати власну діяльність</p> <p>формування навичок контролю та самоконтролю під час виконання завдань</p> <p>навчання робити повідомлення про виконання завдання, якість виконання завдання, давати оцінку складності завдання, оцінювати результат його виконання, розповідати про послідовність виконання завдання</p>
---	---	--

	<p>визначає головне знаходить і пояснює причиново-наслідкові зв'язки</p> <p>користується прийомами осмисленого запам'ятовування (план, опорні слова)</p> <p>висловлює критичні судження і аргументує їх доступними мовленнєвими засобами</p> <p>виконує творчі завдання</p> <p>застосовує мисленнєві операції, мовні знання і мовленнєві вміння в життєвих ситуаціях для вирішення важливих проблем</p> <p>знаходить і виправляє помилки</p> <p>оцінює усні відповіді, письмові роботи — власні та однокласників</p>	<p>навчання висловлювати власні побажання, розповідати про власні наміри, пояснювати їх причини</p> <p>формування вмінь працювати парами, малими групами. колективно</p>
--	--	--

РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА ДІАЛОГІВ

Канікули
Свята
Навчання у школі
Розваги
Відвідування театру, концерту
Кінофільм
Прочитана книга
У магазині
У транспорті
В аптеці

На вулиці
Погода
У зоопарку
Теми на вибір вчителя

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА МОВЛЕННЄВОГО МАТЕРІАЛУ:

Спогади про літо.
Моя родина.
Наша школа.
Осінь (природа восени, осінні свята, праця людей восени).
Зима (зимові розваги, природа, зимові свята).
Рідна мова.
Наша країна – Україна.
Весна (природа, праця людей, весняні свята).
Державні і релігійні свята: назви свят, народні традиції.
Стосунки між людьми.
Рідне місто (село).
Світ тварин та рослин.
Професії людей.
Теми на вибір вчителя